

Innkalling til Representantskapet Hias IKS

Møtedato: 22.06.2023
Møtested: Hos Sirkula
Møtetid: 17:00 - 19:00

Faste medlemmer innkalles herved til ovennevnte møte.
Eventuelt forfall meldes til toril.nersveen@hias.no eller på tlf. 992 78 926.
Varamedlemmer møter bare etter nærmere innkalling.

SAKSLISTE

Saksnr	Tittel
23/07	Valg av to representanter til å underskrive protokollen
23/08	Gjennomgang av protokoll fra forrige møte
23/09	Rammebetingelser, trender og utviklingstrekk 2023
23/10	Tertialrapport 1. tertial 2023 inkludert prognose for året som grunnlag for forslag til revidert budsjett
23/11	Forutsetninger for økonomiplan 2024-2027
23/12	Status eierstrategi
23/13	Overdragelse av Hamar vannbehandlingsanlegg (VBA) til Hamar kommune
23/14	Overtakelse av infrastruktur fra Hamar kommune ifm Heggvin Næringspark
23/15	Åpen post

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Toril Nersveen	FAG-012	23/102

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
23/07	Representantskapet Hias IKS	ST	22.06.2023

Valg av to representanter til å underskrive protokollen

Styrets innstilling:

Ottestad, 16.05.2023

Kjell Magne Brobakken
Styrets leder

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
	Representantskapet Hias IKS	ST	22.06.2023

Gjennomgang av protokoll fra forrige møte

Styrets innstilling:

Protokoll godkjennes.

Ottestad,

Kjell Magne Brobakken
Styrets leder

Møteprotokoll for Representantskapet Hias IKS

Møtedato: 27.04.2023

Møtested: Møterom Mjøsa, det nye vannbehandlingsanlegget

Møtetid: 17:00 - 19:00

Medlemmer

Anita Ihle Steen

Aud M. Riseng

Bjarne Højsgaard Christiansen

Einar Busterud

Jon Lurås

Marte Larsen Tønseth

Aasa Gjestvang

Forfall meldt fra følgende medlemmer

Odd-Amund Lundberg

Følgende varamedlemmer møtte

Kjersti Røhnebæk

Andre frammøtte

Jarle Kristian Tangen

Jarle Pøsche Ruud

Kirsti Mengshoel

Kjell Magne Brobakken

Knut Holen

Lise Busterud Nordal

Mai Riise

Nina Stokke Tronsrud

Lars Rostad, Hamar kommune

SAKSLISTE

Saksnr	Tittel
23/01	Valg av to representanter til å underskrive protokollen
23/02	Gjennomgang av protokoll fra forrige møte
23/03	Årsregnskap Hias IKS 2022 med noter og årsberetning
23/04	Kvalitets- og bærekraftrapport Hias 2022
23/05	Valg av revisor for regnskapsårene 2023-2024
23/06	Åpen post

23/01: Valg av to representanter til å underskrive protokollen

Behandling:

Vedtak:

Aud Riseng og Kjersti Røhnebæk ble valgt til å signere protokollen sammen med representantskapets ordfører.

23/02: Gjennomgang av protokoll fra forrige møte

Behandling:

Vedtak:

Protokoll godkjennes.

23/03: Årsregnskap Hias IKS 2022 med noter og årsberetning

Representantskapet behandler årsregnskapet for Hias IKS 2022 med noter og årsberetning. Uavhengig revisors beretning følger saken.

Behandling:

Administrasjonen ga en redegjørelse i tilknytning til saken i møtet og svarte opp spørsmål fra representantskapet.

Vedtak:

1. Årsregnskap for 2022 med noter og styrets årsberetning godkjennes.

23/04: Kvalitets- og bærekraftrapport Hias 2022

Representantskapet får årlig en kvalitets- og bærekraftrapport til orientering.

Behandling:

Administrasjonen ga en redegjørelse i tilknytning til saken i møtet og svarte opp spørsmål fra representantskapet.

Vedtak:

1. Representantskapet tar Kvalitets- og bærekraftrapport for Hias 2022 til orientering.

23/05: Valg av revisor for regnskapsårene 2023-2024

Hias har gjennomført en anskaffelsesprosess i tråd med «Lov om offentlige anskaffelser». I denne saken foretar representantskapet det formelle valget av revisor.

Behandling:

Vedtak:

1. Representantskapet velger Deloitte som revisor for regnskapsårene 2023-2024.

23/06: Åpen post

Behandling:

Administrasjonen ga en orientering om følgende saker:

- Krav om nitrogenfjerning for Hias og BAT-krav for industrien

Vedtak:

Ottestad, 27.04.2023

Aasa Gjestvang

Aud Riseng

Kjersti Røhnebæk

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Mai Riise	FAG-09	23/105

Rammebetingelser, trender og utviklingstrekk 2023

I henhold til Selskapsavtalens formålsparagraf skal selskapet vurdere rammebetingelser, trender og utviklingstrekk innenfor VA-sektoren, og fremlegge begrunnede endringer av selskapsavtalen. Hias har fått varsel om endringer i utslippstillatelsen knyttet til nitrogenrensekravene, og dette vil representere en vesentlig endring i selskapets rammebetingelser.

STYRETS INNSTILLING:

1. Representantskapet tar styrets vurdering av utviklingen i rammebetingelser, trender og utviklingstrekk til orientering.
2. Representantskapet ber styret og administrasjonen jobbe videre med utarbeidelsen av en plan for implementering og finansiering av 70% nitrogenrensing ved Hias renseanlegg i henhold til saksfremlegget.
3. Representantskapet ber styret og administrasjonen om om å igangsette prosess for endring av selskapsavtalen, samt tilrettelegge for implementering av andre endringer for å være i tråd med nye krav i IKS-loven.

Hamar, 13.06.2023

Kjell Magne Brobakken (Sign.)
Styrets leder

Trykte vedlegg
Brev fra Statsforvalter om nitrogenrensing
Hias svar til Statsforvalter - Orientering om krav om rensing av nitrogen fra Hamar tettbebyggelse og HIAS renseanlegg

Utrykte vedlegg

STYRETS BEHANDLING

1. Styret tar administrasjonens vurdering av utviklingen i rammebetingelser, trender og utviklingstrekk til orientering.
2. Styret ber administrasjonen jobbe videre med utarbeidelsen av en plan for implementering og finansiering av 70% nitrogenrensing ved Hias renseanlegg i hht saksframlegget.
3. Styret ber administrasjonen om å ta initiativ overfor eierne for å igangsette prosess for endring av selskapsavtalen, samt tilrettelegge for implementering av andre endringer for å være i tråd med nye krav i IKS-loven.
4. Styret ber om at tilsvarende sak legges fram for representantskapet i sitt møte 22.06.23

ADMINISTRASJONENS VURDERINGER

Nitrogenrensekrav

Av hensynet til naturtilstanden i ytre Oslofjord har Hias, sammen med flere andre større renseanlegg i Innlandet, fått varsel om innføring av et nitrogenrensekrav på 70% i neste utslippstillatelse. I brevet blir Hias også gjort oppmerksom at det kan komme et høyere nitrogenrensekrav (85%), samt krav om rensing av legemidler og enkelte miljøgifter, hvis dette blir vedtatt i nytt avløpsdirektiv i EU.

Det er lagt opp til at Hias vil sende kommentarer til brevet innen 15. juni 2023. Dette brevet vil inneholde forslag til implementeringsfrister for nitrogenrensing ved Hias renseanlegg, som også vil være førende for oppfyllelsen av industribedriftenes utslippskrav opp mot EU's industriavløpsdirektiv.

Administrasjonen mener det er riktig å argumentere med **gradvis implementering av Nitrogenrensekravet** (både i tid og omfang), så man får testet teknologi i vår test-linje (linje 6), før innføring av nitrogenrensing i fullskala. Hias-prosessen er et særdeles godt utgangspunkt for å oppnå en bærekraftig rensing med lavest mulig:

- Bruk av fellingskjemikalier
- Bruk av ekstern karbonkilde
- Lystgassutslipp
- Energiforbruk

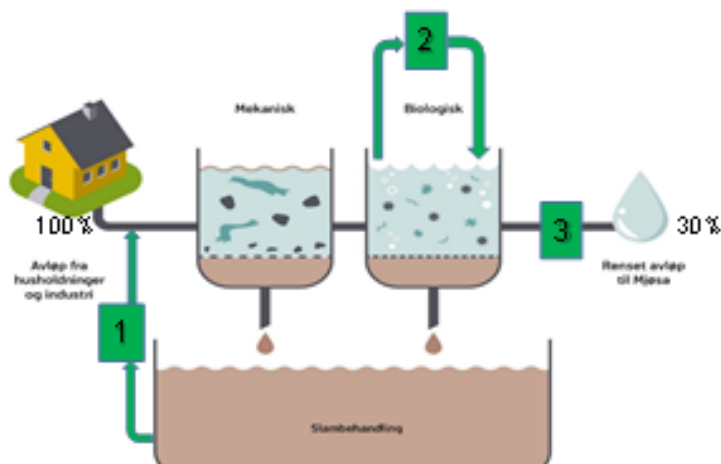
Løsningene Hias ønsker å implementere vil både spare miljøet og gi vesentlig reduserte driftskostnader sammenlignet med tradisjonell nitrogenrenseteknologi, men dette er en ny sammensetning av teknologi som ikke er testet i fullskala før.

Hovedkomponentene i metoden som er anbefalt er i hovedsak at:

1. Det må bygges rensing av returstrømmene fra avvanningsmaskinene
2. Vi må øke kapasiteten i biotrinnet med å bygge ut linje 3 og det må installeres sidestrømsreaktorer i hver av de biologiske linjene.
3. Hvis vi ikke når helt opp til 70% rensing med trinn 1 og 2, må vi installere noe konvensjonell nitrogenrensing i etterkant at biotrinnet.

Figuren under viser skjematisk komponentene.

Bærekraftig rensing av nitrogen (Hias 2030)

Dette vil forhåpentlig være en teknologiutvikling som kan komme til nytte på andre rensesanlegg.

Utkast til nytt avløpsdirektiv fra EU

Hias bør følge prosessene knyttet til innføring av nytt avløpsdirektiv nøye, og løpende vurdere hva eventuelle nye krav kan bety for Hias i forhold til økonomi og tekniske tiltak. Ut fra hørings svarene kan det fremstå som noe usikkert på hvilket nivå rensesgraden for nitrogen ender, og administrasjonen mener det er feil å legge mulige fremtidige krav til grunn for planlagte investeringer. Det bør allikevel løpende vurderes at man ikke implementerer tekniske løsninger som vanskeliggjør eventuelle fremtidige krav til både høyere nitrogenrensesgrad samt rensing av mikroforurensing og legemidler.

Basert på signaler fra Norske myndigheter, er det relativt sikkert at det endelige EU-direktivet blir implementert i norsk rett.

EU industriavløpsdirektiv

Hias vil fortsette arbeidet med å tilrettelegge for at bedriftene dette direktivet rammer i vår region får god dokumentasjon og tilrettelegging fra Hias til deres pågående søknadsprosesser hos statsforvalteren i Innlandet.

Utkast til revidert drikkevannsforskrift

Hias har mange av disse endringene implementert i dagens system. Utkastet legger opp mer prøvetaking enn det som gjennomføres i dag og på nye parametere når nytt regelverk trer i kraft.

Revisjon av gjødselvereforskriften

Hias må fortsette å følge disse prosessene nøye og fortsette med å søke årlig dispensasjon fra dagens regelverk inntil nytt regelverk er på plass.

Ny Felles Kommunedelplan for vann og avløpstjenester i regionen

Ny felles kommunedelplan for vann og avløp for eierkommunene og Hias vil være et viktig styringsdokument for Hias i planperioden.

Vedtak om endringer av IKS-loven

Administrasjonen er fornøyd med at de viktigste momentene i høringsinnspillene fra Hias, Samfunnsbedriftene, Norsk Vann og andre nådde frem hos Kommunal- og distriktsdepartementet. Dette innebærer blant annet at den nye vedtatte IKS-loven har krav om møteoffentlighet for representantskapet, men ikke for styret. Møteoffentlighetskravene blir dermed i tråd med Hias' høringsinnspill, og for så vidt da også rimelig i tråd med dagens praksis i selskapet. Administrasjonen ser det også som viktig at flere av de foreslåtte lovkravene som ble oppfattet som noe utydelig, nå er tydeliggjort i den vedtatte loven. Selv om flere av kravene medfører behov for å gjøre endringer i selskapsavtalen, samt noe endring av praksis, så vurderes konsekvensene av den nye loven å være relativt begrenset for selskapet og selskapets eiere.

FAKTA

Nitrogenrensekrav

I starten av april kom brevet fra Statsforvalteren med varsel om krav til 70% Nitrogenrensing ved Hias rensesanlegg. Årsaken til at varselet om kravet er hensynet til Olsofjorden, og mange andre rensesanlegg i Innlandet har mottatt liknende varselbrev (bl.a. Breiskallen, Rambekk, Elverum og Kongsvinger). Det er satt implementeringsfrist i forbindelse med revidering av Hias utslippstillatelse i 2026, og med videre tidsfrister for implementering av rensegrader i denne.

I brevet blir Hias også gjort oppmerksom at det kan komme et høyere nitrogenrensekrav (85%), samt krav om rensing av legemidler og enkelte miljøgifter, hvis dette blir vedtatt i nytt avløpsdirektiv i EU.

Det er lagt opp til at Hias vil sende kommentarer til brevet innen 15. juni 2023.

Brevet fra Statsforvalteren i Innlandet ligger vedlagt denne saken.

EU avløpsdirektiv

Et utkast til nytt EU avløpsdirektiv ble publisert høsten 2022 der det er lagt opp til vesentlig strengere renskrav for avløpsrensanlegg i hele Europa. Hvis direktivet blir vedtatt i sin nåværende form, og implementert i norsk rett, så vil det få vesentlige konsekvenser for renskravene til Hias rensesanlegg. Dette omfatter bl.a.:

- 85% rensing av nitrogen
- Rensing av mikroforurensing og legemidler

For Norge vil det medføre at unntaket for reduserte renskrav langs kysten vil oppheves og at langt mindre tettbebyggelser vil få strenge krav til deres rensesanlegg. Dette vil ha enorme konsekvenser for hva som nasjonalt må bygges innen vår sektor.

Forslaget til nytt direktiv skal nå til behandling i miljøkomiteen i EU-parlamentet. I tillegg skal det behandles av Rådet, som består av EU-landenes regjeringer / fagstatsråder. Til slutt blir det en forhandling mellom disse og EU-kommisjonen, før endelig tekst er vedtatt.

Det er ventet at denne prosessen er ferdig i mars / april 2024. Deretter skal saken behandles av EØS-komiteen, før direktivet blir implementert i norsk regelverk.

EU industriavløpsdirektiv

EU industriavløpsdirektiv ble implementert i norsk rett i 2016, og dette direktivet skal sikre like konkurransevilkår for industri i EU. Flere store næringsmiddelindustribedrifter er rammet av dette, og referansedokumentet for næringsmiddelindustri rammer Nortura og Tine. Dette ble publisert i 2019, og implementeringsfristen er 4 år (desember 2023). Referansedokumentet for slakterier (som rammer Biosirk) er ikke publisert enda, men er forventet i løpet av 2023.

Det settes strenge krav til hvor forurenset avløp en industribedrift kan slippe ut enten direkte til resipient etter egenrensing i bedriften, eller alternativt til et kommunalt renseanlegg.

Hias er i prosess med å hjelpe industribedriftene med dokumentasjon om hvilke rensegrader Hias vil kunne tilby næringsmiddelbedriftene for de ulike parameterne utover dagens rensekrav.

Utkast til revidert drikkevannsforskrift

Det har vært høring på utkast til ny drikkevannsforskrift høsten 2022. Utvidet informasjon om denne kan finnes på lenken under.

https://www.mattilsynet.no/mat_og_vann/drikkevann/beredskap_for_drikkevann/revidering_av_drikkevannsforskriften.42639

Hias har sendt egen høringsuttalelse. Ny forskrift er ikke vedtatt enda, men er forventet første halvår 2023.

De største endringene det er lagt opp til er:

- Behov for hensynssoner skal vurderes
- Krav om farekartlegging og farehåndtering gjennom hele kjeden fra vanntilsigsområde til kran
- Prøvetakingsplanen skal være basert på farekartleggingen
- Noen endringer i parametere og grenseverdier
- Hele befolkningen skal ha tilgang på trygt drikkevann
- Lekkasje fra vannledninger skal reduseres
- Abonnentene skal ha enkel tilgang til informasjon om drikkevannet sitt
- Rammene for et europeisk godkjenningssystem for materialer i kontakt med drikkevann er etablert, og arbeidet med å konkretisere dette systemet skal pågå i årene fremover
- Drikkevannsdirektivet er et såkalt minimumsdirektiv. Det betyr at det norske regelverket må være minst like strengt som direktivet.

Revisjon av gjødselvereforskriften

Dette myndighetsarbeidet har pågått siden 2010. Under er lenke til arbeidet.

https://www.mattilsynet.no/planter_og_dyrking/gjodsel_jord_og_dyrkingsmedier/organisk_gjodsel_jordforbedringsmidler_og_dyrkningsmedier/revidering_av_forskriften_om_gjodselvarer_mv_av_organisk_opphav.7582

Hias har søkt, og fått innvilget dispensasjon fra paragraf 25 i forskriften årlig siden år 2000, som medfører at det er tillatt å gjødsle med Hias sin biomasse også der det dyrkes grønnsaker, poteter, bær og frukt.

Tilstand Mjøsa

Vassdragsforbundets årsrapport fra 2022 med tiltaksorientert overvåking i vannområde Mjøsa er vedlagt i lenke her:

https://www.vassdragsforbundet.no/wp-content/uploads/2023/05/Hovedrapport_2022.pdf

Rapporten presenterer de viktigste resultatene fra overvåkingen i vannområde Mjøsa i 2022, samt tidstrender for de viktigste vannkvalitetsparametere. Samlet sett indikerte overvåkingen god økologisk tilstand med hensyn til eutrofiering ved alle fire stasjoner i Mjøsa.

Planteplanktonbiomassen indikerte god tilstand, selv om konsentrasjonen av klorofyll var litt høyere enn det lokale miljømålet. Også artssammensetningen av planktonalger indikerte god tilstand. Det ble observert lite cyanobakterier i prøvene fra de sentrale vannmassene i Mjøsa, men det ble rapportert om forekomster langs land bl.a. i Tangenvika, ved Hamar og i Furnesfjorden. Ingen toksiner ble detektert i prøver fra disse områdene. Konsentrasjonene av total-fosfor (Tot-P) var blant de laveste som er målt gjennom tidsserien, og indikerte svært god eller god tilstand ved alle stasjoner. Også tilførselene av fosfor via tilløpselvene var lave i 2022, noe som i stor grad skyldes tørt vær og uvanlig lav vanntransport i de fleste tilløpselvene utenom Lågen. Konsentrasjonene av total-nitrogen (Tot-N) indikerte god tilstand ved Brøttum og Kise, og moderat tilstand ved hovedstasjonen Skreia og i Furnesfjorden. Siktedypet var høyt og tilfredsstillende det lokale miljømålet på 8,0 m i Mjøsas sentrale vannmasser. Lenaelva og Hunnselva hadde de høyeste konsentrasjonene av Tot-P (moderat tilstand). Tot-N konsentrasjonene i disse elvene, samt i Svartelva og Flagstadelva, indikerte dårlig eller svært dårlig tilstand. I Flagstadelva, Stokkelva, Lena og Vorma ble det gjort undersøkelser av bunndyr og begroing for vurdering av økologisk tilstand.

Vedtak om endringer av IKS-loven

Stortinget fattet 15.05.23 vedtak om endringer i IKS-loven (Lov om interkommunale selskaper), se lovvedtak her: <https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/lovvedtak/2022-2023/vedtak-202223-059.pdf> Implementeringsdato for loven blir avklart når loven blir endelig vedtatt i Kongen i Statsråd. Dette forventes å skje relativt raskt.

Hovedformålet med endringen har vært å harmonisere og tilpasse IKS-loven til regler i kommuneloven.

Høringsrunder ble gjennomført i løpet av fjoråret. Hias leverte også et hørings svar som ble behandlet i styret, ref. styresak 22/45 i styremøte 20.09.22. I hørings svaret ga Hias tilbakemelding og innspill på flere av de foreslåtte endringene. Spesielt ble forslaget om kravet om offentlige styremøter ikke støttet. Dette var et punkt som mange høringsinstanser hadde uttalt seg om, og som det i liten grad ble gitt støtte til. Høringsinstansene fikk gehør for dette. I den nye loven er det derfor nå bare krav om møteoffentlighet for representantskapet, det var for øvrig et krav som Hias støttet. De øvrige forslagene er i all hovedsak implementert i den nye loven, men lovkravene er noe mer tydeliggjort etter høringsinnspillsrunden.

Den nye loven inneholder krav som både får, og kan få, konsekvenser for selskapet og eiere. De viktigste punktene er:

- Krav om å oppnevne minst to varamedlemmer for hvert fast medlem. I dag er det bare krav om et varamedlem pr fast medlem.
- Godtgjøringen til leder og nestleder i representantskapet skal fastsettes av representantskapet selv, og godtgjøringen skal betales av selskapet. Det gjøres ingen endringer i selvkostregelverket slik at dette er kostnader som må dekkes utenom selvkost. Pr i dag har leder/nestleder i Hias' representantskap ikke noen egen godtgjørelse for ledervervet.
- Krav om møteoffentlighet for representantskapsmøter. Utover offentliggjøring av dokumenter, som gjøres i Hias i dag, kreves det tilrettelegging av selve møtene for å kunne være tilgjengelig for deltakelse fra offentligheten.
- Krav om at økonomiplan, årsbudsjett og årsregnskap skal stilles opp på samme måte. Kravet kan innebære noe mer detaljert oppsett av økonomiplan/årsbudsjett. Dette må undersøkes nærmere.
- Mulighet for å inngå avtaler om driftskreditt eller kunne ta opp likviditetslån.
- Presiseringer av styrets og representantskapets rolle og ansvar. I praksis får det ingen betydning for Hias da selskapet allerede følger praksisen.
- Endrede (forlengede) frister for rapportering /godkjenning av årsregnskap.

Flere av de nye kravene innebærer at selskapsavtalen må endres.

PRO OG KONTRA

Ikke vurdert

ALTERNATIVER TIL INNSTILLINGEN

Ikke vurdert

RISIKO

Ikke vurdert

KONSEKVENSER FOR BEMANNING

Ikke vurdert

HIAS IKS
Postboks 4065
2306 HAMAR

Saksbehandler, innvalgstelefon
Merethe Kleiven, 61266083

Vurdering av egenkontrollrapporter 2022 - HIAS renseanlegg og HIAS slambehandlingsanlegg.

Statsforvalteren i Innlandet har vurdert egenkontrollrapportene fra HIAS IKS for rapporteringsåret 2022. Vi ber kommunen gi en tilbakemelding på økte konsentrasjoner av kvikksølv og DEHP med frist for tilbakemelding 1.7.2023.

Statsforvalteren har gjennomgått virksomheten egenkontrollrapport for HIAS slambehandlingsanlegg vedrørende data for slamkvalitet, produksjon og disponering av slam for 2022. Som tidligere år er det konsentrasjonene av kopper og sink som er styrende for klassifiseringen iht. gjødselvereforskriftens kvalitetsklasser. Konsentrasjonsnivåene har vært relativt stabile over år, men for sink har det vært en markant økning fra tidligere år. Dersom denne økningen fortsetter, vil det kunne påvirke bruksområdet for ferdige produktet. Til orientering har vi også i år, etter dialog med dere, endret rapportert mengde «Mottatt bioavfall» fra 2155,5 tonn TS til 3962 tonn TS, jf. HIAS IKS bærekraft- og kvalitetsrapport for 2022.

HIAS renseanlegg har fungert tilfredsstillende i 2022, og alle rensekrav er overholdt. Nytt av året er rapportering av alle overløpspunkter på ledningsnettet, men fysiske data (navn, UTM-koordinater) og driftsdata. Vi ser at dere har registrert ni overløpspunkter, det er bra. Vi antar at dette er alle overløpspunktene HIAS IKS har på sitt nett, og at Hamar, Stange, Løten og Ringsaker kommuner rapporterer øvrige overløpspunkter på sine avløpsnett.

Vi ser i øvrig at konsentrasjonen av di-(2-etylheksyl)ftalat (DEHP) har økt gradvis fra 2015 fram til i dag, og konsentrasjonen er nå høyere enn tidligere år. Også konsentrasjonen av kvikksølv er økt, og er i år vesentlig høyere enn tidligere år. Vi ønsker en tilbakemelding fra HIAS IKS på om det er gjort en vurdering av dette utslippet og årsaken til økningen. Tilbakemelding innen 1. juli 2023.

Vi gjør oppmerksom på at egenkontrollrapporten kan bli fulgt opp ved framtidig tilsynsbesøk. Statsforvalteren forutsetter med dette at dere ikke har hatt andre utslipp som kan ha betydning for miljøet i rapporteringsåret.

Egenrapportens data om årlige utslipp vil bli lagt ut på nettstedet Norske Utslipp i juni 2023. Se <https://www.norskeutslipp.no/no/Avlopsannlegg/>

Rapporteringskjema for 2023 vil være tilgjengelig for utfylling med innlogging på Altinn fra januar 2024. Mer informasjon om rapporteringen finnes på Miljødirektoratets nettside:

[Bioavfall og slam: Årlig rapportering - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](https://miljodirektoratet.no)

[Avløpsrapportering: Årlig rapportering for avløp - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](https://miljodirektoratet.no)

Med hilsen

Tore Pedersen (e.f.)
avdelingsdirektør

Merethe Kleiven
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Hamar kommune	Postboks 4063	2306	HAMAR
Ringsaker kommune	Pb 13	2381	BRUMUNDDAL
Stange kommune	Postboks 214	2336	STANGE
Løten kommune	Postboks 113	2341	LØTEN

Statsforvalteren i Innlandet
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Deres ref.
2023/3849

Vår ref./Arkivkode
MR/ 23/37 /23/1237

Saksbehandler
Mai Riise, tlf: 489 96 176
mai.riise@hias.no

Dato
12.06.2023

Orientering om krav om rensing av nitrogen fra Hamar tettbebyggelse og HIAS renseanlegg

Det henvises til brev av 31.03.2023 vedrørende varsel om innføring av nitrogenrensekrav for Hias renseanlegg.

Hias IKS har de siste 10 årene utviklet og bygget nye renseprosesser under forutsetning om at renseanlegget ikke har hatt krav om nitrogenrensing, og benyttet mange anledninger til å minne myndigheten om at forutsigbare rammevilkår er en viktig forutsetning for å sikre riktige investeringer. Den implementerte teknologien i vårt biologiske rensetrinn mangler fortsatt store deler av sin optimaliseringsfase, og denne er planlagt å fortsette frem mot midten av 2024.

Hias IKS ønsker i videre planlegging legge til grunn at det er 70% nitrogenrensing som innføres, og at Hias IKS gis rammer for innføringen av kravet som legger til rette for at man får innført de mest bærekraftige løsningene.

Alternativt er det teknisk mulig for Hias IKS å bygge tradisjonell nitrogenrensing i etterkant av dagens renseprosesser, men dette vil medføre stort forbruk av ekstern karbonkilde, større lystgassutslipp og vesentlig økning av bygningsmassen.

Hias IKS mener det er riktig å argumentere med en gradvis implementering av nitrogenrensekravet (både i tid og omfang), slik at man får testet ny sammensetning av eksisterende teknologi i vår test-linje (linje 6), før man implementerer nitrogenrensing i fullskala. «Hias-prosessen», med biologisk fosforfjerning, er et godt utgangspunkt for det man da ønsker å oppnå innenfor bærekraftig avløpsrensing med følgende sett av egenskaper:

- Minimal bruk av fellingskjemikalier
- Laveste mulig bruk av ekstern karbonkilde
- Lavest mulig lystgassutslipp
- Optimalisert energiforbruk

Løsningene Hias ønsker å teste og implementere vil spare miljøet og gi vesentlig reduserte driftskostnader sammenlignet med tradisjonell nitrogenrenseteknologi, men dette er en ny sammensetning av teknologi som ikke er testet i fullskala før.

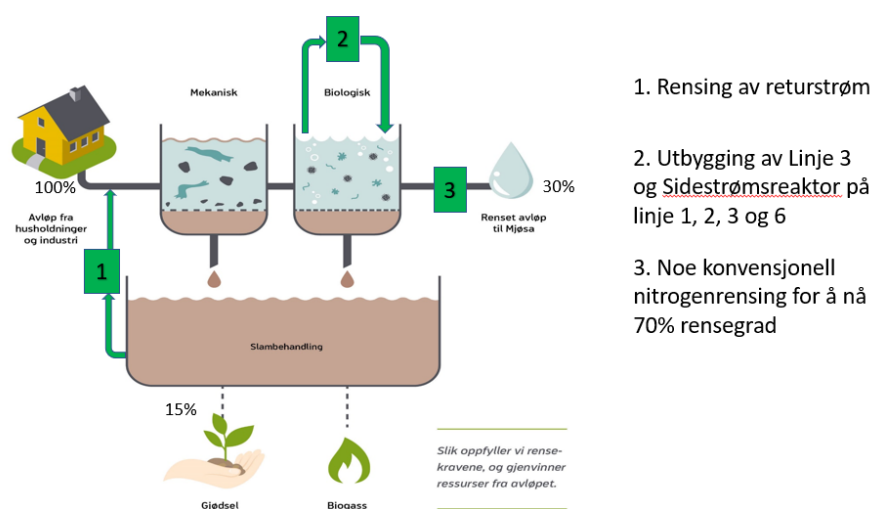
Hovedkomponentene i metoden Hias IKS ønsker å implementere er:

1. Det må bygges rensing av returstrømmene fra avvanningsmaskinene
2. Kapasiteten i biotrinnet økes med å bygge ut linje 3 og det må installeres sidestrømsreaktorer i hver av de biologiske linjene.

3. Hvis vi ikke når helt opp til 70% rensing, må vi installere noe konvensjonell nitrogenrensing i etterkant av biotrinnet.

Figuren under viser skjematiske komponentene.

Bærekraftig rensing av nitrogen (Hias 2031)

1. Rensing av returstrøm

2. Utbygging av Linje 3 og Sidrømsreaktor på linje 1, 2, 3 og 6

3. Noe konvensjonell nitrogenrensing for å nå 70% rensegrad

En grov tidplan for dette vil kunne komme i mål med 70% nitrogenfjerning i 2031. Med rensing av returstrømmer mener vi man kan oppnå ca 30% nitrogenrensing i 2027.

Denne planen er i forkant av skisseprosjektstadiet for nitrogenrensing på Hias, og innehar derfor vesentlig usikkerhet og risiko i forhold til både tid og økonomi.

Vi ønsker også å benytte anledningen til å minne statsforvalteren om at næringsmiddelbedriftenes renskrav for nitrogen bør koordineres med Hias IKS renskrav i tid.

Hias ønsker videre å invitere Statsforvalteren til møte for å diskutere våre planer og rammer.

Med hilsen
Hias IKS

Knut Holen
Direktør

Mai Riise
vann og avløpssjef

Dette brevet er elektronisk godkjent og kommer derfor uten signatur.

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Nina Stokke Tronsrud	FAG-125	23/116

Tertialrapport 1. tertial 2023 inkludert prognose for året som grunnlag for forslag til revidert budsjett

Representantskapet får tertialrapport 1. tertial 2023 til orientering og foretar behandling av styrets forslag til revidert budsjett for 2023.

STYRETS INNSTILLING:

1. Representantskapet tar tertialrapport for 1. tertial 2023 til orientering.
2. Representantskapet vedtar fremlagt prognose for drift og investeringer som revidert budsjett for 2023.

Hamar, 13.06.2023

Kjell Magne Brobakken (Sign.)
Styrets leder

Trykte vedlegg

Utrykte vedlegg

STYRETS BEHANDLING

Styret behandlet saken i sitt møte 09.06.23 og fattet følgende vedtak:

1. Styret tar tertialrapport for 1. tertial til orientering.
2. Styret anbefaler at fremlagt prognose for driftsbudsjett og investeringsbudsjett for 2023 godkjennes som revidert budsjett for 2023.
3. Styret ber om at saken fremlegges for representantskapet, i møtet 22.06.2023, for formell godkjenning.

Styret baserte sin behandling på følgende saksfremlegg og vedlagt tertialrapport fra administrasjonen:

ADMINISTRASJONENS VURDERINGER

Tertialrapporten for 1. tertial er en oppsummering av resultatet pr. 1. tertial, totalt og for de enkelte selvkostområdene.

Det er utarbeidet en prognose som forslag til revidert budsjett. Fra budsjettet for 2023 ble vedtatt og til avslutning av 1. tertial 2023, har skjedd store endringer på flere områder som innebærer endrede forutsetninger. Spesielt har faktiske strømkostnader per. 1. tertial og oppdaterte anslag videre utover i 2023 vist seg å være betydelig lavere enn hva som ble lagt til grunn for budsjettet.

Det henvises for øvrig til rapporten for kommentarer

FAKTA

Aktuelle forhold er kommentert i tertialrapporten

PRO OG KONTRA

Aktuelle forhold er kommentert i tertialrapporten

ALTERNATIVER TIL INNSTILLINGEN

Ingen alternative innstillinger

RISIKO

Ikke vurdert ut over de forhold som er beskrevet i tertialrapporten

KONSEKVENSER FOR BEMANNING

Ingen

Sammen om et bedre miljø

Tertialrapport 1. tertial 2023 inkludert prognose for året som grunnlag for forslag til revidert budsjett.

Innhold

Innledning.....	3
Hovedtall økonomi.....	4
Vann.....	11
Avløp.....	16

Innledning

Hias har levert sine kjernetjenester med god kvalitet og uten vesentlige avvik i 1. tertial 2023.

Rett før påske kom det brev fra Statsforvalteren i Innlandet med varsel om innføring av nitrogenrensekrav ved Hias renseanlegg. Kravet er varslet implementert i forbindelse med revidering av Hias' utslippstillatelse i 2026. Kravet baseres på dagens regelverk om 70 % reduksjon av nitrogen, men Statsforvalteren gjør oppmerksom på at avløpsdirektivet, som er under revisjon, har forslag om renskrav på 85 %. Hias har fått frist 15. juni til å gi tilbakemelding til Statsforvalteren på kravet, herunder inkludert en overordnet plan på hvordan kravet skal løses og med en overordnet milepælsplan. Arbeidet med planen er allerede igangsatt og samkjøres med arbeidet som gjøres for å bistå næringsmiddelindustrien med å finne løsninger for å tilfredsstille BAT-kravene de har fått.

Implementering av nitrogenrensing vil kreve nye store investeringer i Hias' renseanlegg i årene fremover, noe som igjen vil innebære økte kostnader med tilhørende økte gebyrer. I utviklingen av Hias-prosessen, med biologisk fosforfjerning, ble det tatt høyde for at krav om nitrogenrensing kunne komme. Og selv om det vil kreve tid og ressurser til å utvikle og implementere en løsning, så mener vi at Hias-prosessen vil være et godt utgangspunkt til å finne en best mulig bærekraftig løsning som tilfredsstiller nitrogenrensekravet. I tiden fremover må det jobbes videre med planen, samt se på hvilke konsekvenser den får for investeringer, kostnader og tilhørende gebyrer.

For avløpsrenseanlegget har det i perioden vært utfordringer knyttet til avvanningsmaskinene, noe som bidrar til redusert beredskap på slambehandlingen. Ved utgangen av 1. tertial er det fortsatt ikke oversikt over omfang og hva det totalt sett vil koste å sette maskinene i stand.

Arbeidet med Heggvin Næringspark har også vært krevende i 1. tertial og har krevd omprioritering av ressurser. Det forutsettes i utgangspunktet at prosjektet ikke skal innebære økte kostnader for kommunene/Hias, men det må likevel påregnes fremskynding av investeringer som Hias ikke vil få dekket av prosjektet. Beslutningen om at Heggvin-området blir interkommunalt anlegg innebærer også at anlegg overføres fra Hamar kommune til Hias. Omfang av disse forholdene er ikke endelig avklart ennå og er derfor ikke hensyntatt i prognosen for 2023. Dette må vi komme tilbake til i økonomiplanen for 2024-2027.

Fra budsjettet for 2023 ble lagt høsten 2022 og til avslutning av 1. tertial 2023 har det skjedd store endringer på flere områder som innebærer endrede forutsetninger. Spesielt var både de faktiske strømkostnadene og anslagene for 2023 betydelig høyere enn strømprisene vi ser i dag. Dette gjør at Hias, i forbindelse med tertialrapporten pr 1. tertial 2023, legger fram prognosen for 2023 som forslag til revidert budsjett for 2023 både for driftsregnskap og investeringer. For investeringsbudsjettet er det i hovedsak endringer i framdrift som fører til flytting av midler fra 2022 til 2023 som ligger til grunn for revisjonen.

Hias har i 1. tertial fått ny administrerende direktør, Knut Holen startet i stillingen 11. april.

Hovedtall økonomi

Budsjett 2023 refererer til det vedtatte budsjettet, henholdsvis for drift og investeringer. Prognosen er utarbeidet i forbindelse med rapporten for 1. tertial. Prognosen for året fremlegges som forslag til revidert budsjett for 2023 og legges videre inn som forutsetning i økonomiplanen for 2024-2027.

Resultat Hias total

(Alle tall i tabeller vises i 1000 kr)

	Regnskap	Budsjett	Avvik	Årsbudsjett	Årsprognose pr. 1. tert
Tall i 1000 kr	hittil 2023	hittil 2023	vs bud. 23	2023	2023
Sum driftsinntekt	73 514	72 731	783	219 683	221 166
Lønns- og personalkostnad	21 159	22 448	1 289	62 766	62 278
Avskrivninger	18 622	18 338	-284	59 894	60 917
Andre driftskostnader	20 664	35 640	14 976	71 224	53 953
*Driftskostnader belastet investeringer	-3 216	-4 470	-1 255	-12 193	-9 126
<i>Sum driftskostnad</i>	57 229	71 955	14 726	181 690	168 022
Driftsresultat	16 286	776	15 509	37 992	53 143
Finansinntekter	939	616	323	1 847	2 038
Finanskostnader	13 985	15 561	1 576	46 684	47 332
<i>Sum finansinntekt/-kostnad</i>	-13 047	-14 946	1 899	-44 837	-45 294
RESULTAT	3 239	-14 169	17 408	-6 845	7 849

*Arbeid som ansatte i Plan og prosjekt utfører på investeringsprosjekter belastes den respektive investering med en beregnet timepris pr ansatt (selvkostpris). Timeinntektene føres som redusert driftskostnad i resultatregnskapet.

Driftsinntekter

Driftsinntekter endte samlet 0,8 mill. kr over budsjett pr. 1. tertial, hovedsakelig som følge av solgte arbeidstimer vedrørende Heggvin Næringspark.

Avgitt prognose pr. 1. tertial er justert opp 1,5 mill. kr i forhold til budsjett med bakgrunn i overnevnte forhold. Samtidig er det tatt høyde for mindre salg av biogass som følge av driftsstans.

Driftskostnader

Lønns- og personalkostnader

Lønns- og personalkostnader endte 1,3 mill. kr under budsjett pr. 1. tertial. Dette skyldes at ny budsjettert stilling som driftsoperatør avventes og at reansettelsen i prosjektlederstilling i Plan og prosjekt kom først i april. I tillegg viser beregninger fra KLP ved årsskiftet lavere pensjonskostnader i 2023 enn hva som var forutsatt i budsjettet.

Avgitt prognose pr. 1. tertial er justert ned med bakgrunn i overnevnte forhold og det faktum at det ikke var mulig å få lærling i automasjonsfaget fra høsten av. Prognosen tar samtidig

høyde for beslutningen om å styrke automasjonsavdelingen med en ny automatiker fra høsten 2023, samt forventning om et høyere lønnsoppgjør enn budsjettet.

Avskrivninger

Avskrivninger endte 0,3 mill. kr over budsjett pr 1. tertial og skyldes forskyvninger i ferdigstilling av investeringer. Avgitt prognose pr. 1. tertial er justert opp med 1 mill. kr i forhold til budsjett.

Andre driftskostnader

Andre driftskostnader endte med et underforbruk på 15 mill. kr mot budsjett pr. 1. tertial. Underforbruk knyttet til strøm beløper seg til 17,3 mill. kr. som følge av lavere strømpris. I perioden er det samtidig merforbruk av kjemikalier, reparasjon og vedlikehold, samt laboratorietjenester tilknyttet driftskostnadsprosjekter på Avløp. Disse kostnadsøkningene er med på å redusere det totale underforbruket.

Samlet er årsprognosen pr. 1. tertial for andre driftskostnader justert ned 17,3 mill. kr i forhold til budsjett med bakgrunn i overnevnte forhold.

Spesifikasjon av andre driftskostnader

	Regnskap	Budsjett	Avvik	Årsbudsjett	Årsprognose
Tall i 1000 kr	hittil 2023	hittil 2023	vs bud. 23	2023	pr. 1. tert. 2023
Materialer og behandlingskostnader	225	43	-182	130	230
Frakt og transport	467	633	166	1 900	1 900
Lokaler og områder inkl. energikostnader	8 368	25 423	17 055	45 337	21 675
Leie av maskiner, inventar ol	109	45	-64	77	139
Kjøp av verktøy, inventar og driftsmaterialer	3 195	2 403	-791	7 210	9 304
Reparasjoner og vedlikehold	2 888	1 830	-1 058	5 490	7 314
Fremmede tjenester	1 163	915	-248	2 695	4 599
Kontorkostnad, telefon og porto	2 368	2 613	245	5 546	5 676
Transportmidler	358	322	-36	669	775
Reise, salg, kontigenter, forsikringer ol	1 522	1 411	-111	2 170	2 340
Sum andre driftskostnader	20 664	35 640	14 976	71 224	53 953

Tabellen viser at avviket knytter seg til flere poster med underforbruk og overforbruk, ref. kommentarer ovenfor. Strømkostnadene er en del av posten *Lokaler og områder inkl. energikostnader*, reparasjon og vedlikehold ligger på linjen med samme navn, kjemikalier er en del av *Kjøp av verktøy, inventar og driftsmaterialer*, mens laboratoriekostnader er del av posten *Fremmede tjenester*.

Driftskostnader belastet investeringer

Det ble belastet mindre timekostnader på investeringer pr. 1. tertial i forhold til budsjett. Dette skyldes at personell i Plan og prosjekt har måttet omprioriteres inn i prosjektet tilknyttet Heggvin Næringspark og til driftskostnadsprosjekter, i stedet for til gjennomføring av investeringsprosjekter.

Avgitt prognose pr. 1. tertial er justert ned i forhold til budsjett med bakgrunn i dette.

Finans

Finansinntekter

Bankinnskudd (Tall i tkr)	Innskudd pr 30/4-23	Gj. snittlig innskudd hittil 2023	Avkastn. hittil 2023	Avkastn. hittil 2023 i %	2023 - omregnet i p.a. rente
Totale bankinnskudd	94 270	89 905	932	1,03 %	3,44 %

Finansinntektene endte 0,3 mill. kr over budsjett og skyldes høyere likviditet enn forventet i budsjett. Finansavkastningen ligger omtrent på budsjett, 3,44 % pr 1. tertial mot 3,67 % i budsjett. Avkastningen forventes økt til 3,79 % for året. Beregnet gjennomsnittlikviditet for året forventes også å være høyere enn budsjettet, slik at forventet finansavkastning justeres opp med 0,2 mill. kr i prognosen pr 1. tertial.

Finanskostnader

Finanskostnadene endte 0,5 mill. kr lavere enn budsjett. Dette skyldes hovedsakelig en korrigerings av for mye kostnadsførte renter i 2022 med 0,3 mill. kr. Videre er det i budsjett beregnet renter på låneopptak som ikke er gjennomført, og som dermed er tatt ut av prognosen med 0,2 mill. kr. Forutsatt rente i budsjett var på 4 %, mens gjennomsnittlig rente hittil i år har vært 3,78 % pr 1.tertial. Et forventet økende rentenivå gjør at gjennomsnittlig rente for året forutsettes økt med 0,23 prosentpoeng, til 4,23 %, sammenlignet med budsjett 2023. Dette medfører at rentekostnadene for året økes med 0,7 mill. kr fra 46,7 mill. kr til 47,4 mill. kr. Basert på en bedre likviditetssituasjon enn forutsatt ved inngangen til 2023 og forventninger om resultatforbedring i 2023 vil det ikke være behov for å gjennomføre låneopptak i 2023 knyttet til planlagte investeringer. Det må imidlertid presiseres at det i disse forutsetningene ikke er tatt høyde for lånebehov i forbindelse med overtakelse av anlegg fra Hamar kommune knyttet til Heggvin-prosjektet.

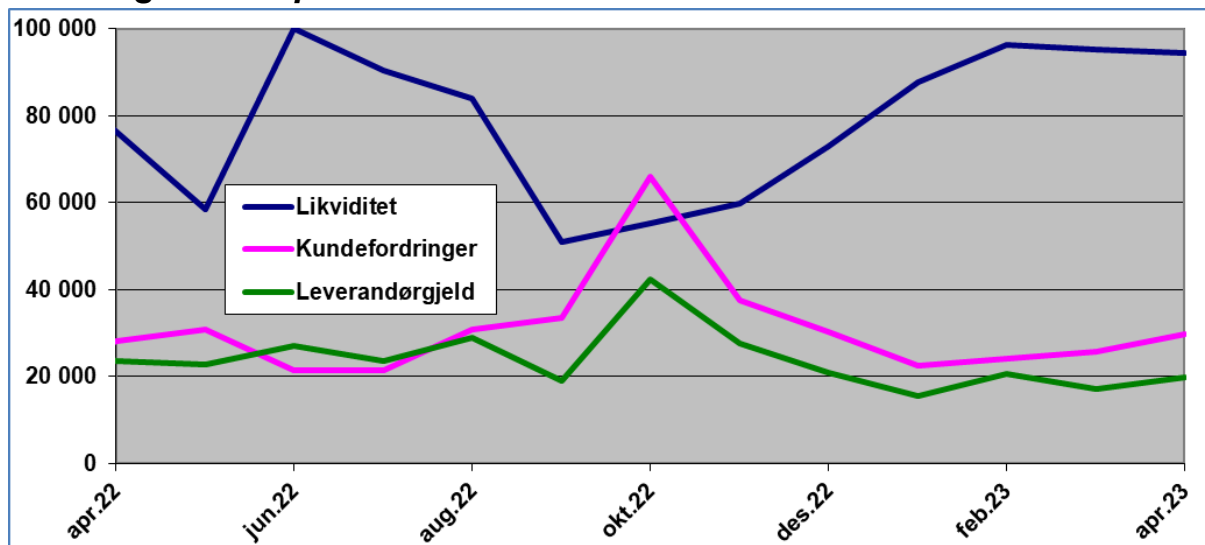
Resultat

Oppsummert bidro høyere inntekter, reduserte driftskostnader, samt bedret finansresultat til et resultat som er 17,4 mill. kr bedre enn budsjettet pr. 1. tertial. Avgitt prognose for året er justert opp med en forventning om et årsresultat som er 14,7 mill. kr bedre enn budsjett.

Balanseoppstilling

Tall i 1000 kr	UB 30.04.2023	Bevegelse	IB 01.01.23
Utsatt skattefordel	-		
SUM IMMATERIELLE EIENDELER	-		
Bygninger og bygningsmessige anlegg	449 370	-4 090	453 460
Ledningsnett, grøfter o.l.	428 202	131	428 071
Utearealer/plasser o.l.	3 013	-28	3 041
Maskiner og anlegg	221 127	-4 883	226 010
Biler-, transport- og anleggsmidler	2 025	-171	2 196
Utstyr og inventar	3 272	-152	3 424
Verktøy og tekniske installasjoner	113 582	-2 077	115 659
Edb-utstyr o.a kontormaskiner	5 709	-232	5 941
SUM VARIGE DRIFTSMIDLER	1 226 299	-11 502	1 237 801
Investeringer i aksjer og andeler	161	-	161
Obligasjoner	259	-1	260
Pensjonsmidler	2 998	-	2 998
SUM FINANSIELLE DRIFTSMIDLER	3 418	-1	3 419
SUM ANLEGGSMIDLER	1 229 717	-11 503	1 241 220
Kundefordringer	30 090	433	29 657
Andre fordringer	1 375	-822	2 197
SUM FORDRINGER	31 465	-389	31 854
Bankinskudd, kontanter etc.	94 270	21 628	72 642
SUM OMLØPSMIDLER	125 735	21 239	104 496
SUM EIENDELER	1 355 452	9 736	1 345 716
Annen innskudd egenkapital	20 000	-	20 000
SUM INNSKUTT EGEKAPITAL	20 000	-	20 000
Annen egenkapital	139 000	-	139 000
Resultat hittil i år	3 239	3 239	-
SUM OPPTJENT EGENKAPITAL	142 239	3 239	139 000
SUM EGENKAPITAL	162 239	3 239	159 000
Pensjonsforpliktelser	9 319	-3 144	12 463
SUM AVSETNING FOR FORPLIKTELSER	9 319	-3 144	12 463
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 138 838	-275	1 139 113
ANNEN LANGSIKTIG GJELD (KREDITTINSTITUSJONER)	1 138 838	-275	1 139 113
Leverandørgjeld	19 943	-971	20 914
Skyldige offentlige avgifter	10 302	5 830	4 472
Annen kortsiktig gjeld	14 812	5 057	9 755
SUM KORTSIKTIG GJELD	45 057	9 916	35 141
SUM FORPLIKTELSER OG GJELD	1 193 214	6 497	1 186 717
GJELD OG EGENKAPITAL	1 355 452	9 736	1 345 716

Utvikling balanseposter

Det ble i januar utbetalt 12,8 mill. kr i restlån på Vann fra 2022. Utbetalingen var avhengig av utvidelse av lånerammen som ble vedtatt i desember 2022. Kurven for likviditet viser en saldo på 94 mill. kr ved utgangen av 1. tertial. Likviditetsprognosen for året viser en bedre likviditet enn forventet i budsjett. Det ser derfor ut til at det ikke er behov for ytterligere låneopptak i 2023.

Investeringer

Hias totalt - tall i 1000 kr	Regnskap hittil 2023	Årsbudsjett	Årsprognose pr. 1. tertial
Adm	86	425	425
Avløp	4 282	25 860	18 233
Plan og prosjekt	-	-	300
VA felles	246	5 214	4 714
Vann	2 390	24 774	46 700
Totalsum	7 004	56 272	70 372

I prognosen for 2023 er alle investeringsprosjekter gjennomgått, både med hensyn til kostnader og fremdrift. Ubenyttede midler fra 2022, pålydende 38 mill. kr, er innarbeidet i prognosen. Totalt sett økes investeringene fra 56,3 mill. kr til 70,4 mill. kr for 2023. Endringen knytter seg hovedsakelig til forskyvinger i fremdrift. Mer detaljer knyttet til investeringene finnes under kapitlene Vann og Avløp.

Prognosen for 2023 legges videre til grunn for økonomiplan 2024-2027.

Organisasjon

Bemanning

Avdeling	Budsjett 2023 pr 31/12		Faktisk antall ansatte pr 30/04/23		Prognose 2023 pr 31/12	
	Ansatte	Årsverk	Ansatte	Årsverk	Ansatte	Årsverk
Faste:						
Drift	28	27,8	27	26,8	28	27,8
Plan og prosjekt	17	17	17	17	17	17
Administrative fellestjenester/ Stab	9	9	10	10	9	9
Totalt	54	53,8	54	53,8	54	53,8
Midlertidige:						
Vikarer	0	0	0	0	0	0
Trainee	1	1	1	1	1	1
Lærlinger	3	3	2	2	3	3
Totalt inkl. midlertidige	58,0	57,8	57,0	56,8	58,0	57,8

I 1. tertial har totalt antall fast ansatte vært i henhold til budsjett. Det har vært en overlappingsperiode i april mellom gammel og ny direktør, samtidig som det er valgt å avvente tilsetning av tidligere budsjettert driftsoperatør på Avløp. I prognosen er budsjettert driftsoperatør på Avløp tatt ut, mens det i stedet er lagt inn ny stilling som automatiker. Dette gjør at totalt antall fast ansatte vil forbli det samme som budsjettert.

I budsjettet var det forutsatt tre lærlinger. I 2022 lot det seg ikke gjøre å få på plass lærling i automasjon, og dette har heller ikke lyktes i 2023. Året har derfor startet med to lærlinger. Fra høsten av har vi fått på plass ny lærling i kjemi og prosess.

Nærvær/sykefravær

Sykefravær	Pr. 30.04.23	Pr. 31.12.22	Pr. 31.12.21
Totalt sykefravær	4,2 %	3,6 %	3,4 %
Herav langtidsfravær (> 8 uker)	0,0 %	0,5 %	0,8 %
Herav korttidsfravær (< 8 uker)	4,2 %	3,1 %	2,6 %
Herav egenmeldt fravær	2,7 %	1,8 %	1,8 %
Herav legemeldt fravær	1,5 %	1,8 %	1,6 %

Akkumulert sykefravær ved utgangen av april er på 4,2 % i hele Hias, derav en nærværspersent på 95,8 %. Vårt mål om 96 % nærvær er nesten innfridd, og sammenlignet med nasjonalt nivå er sykefraværet fortsatt lavt. Det er for tiden ingen langtidssykmeldte.

I løpet av de par siste månedene har det vært flere medarbeidere med kraftig influensa/virus, noe som igjen har medført økt korttidsfravær, spesielt egenmeldt fravær. Som tidligere år har denne typen fravær vært størst i begynnelsen av året, og det forventes at nærværet øker ytterligere utover i 2. tertial.

Det er videre viktig med gode rutiner og et godt samarbeide mellom leder og medarbeider for å utarbeide og følge opp planer om tilrettelegging, tilpasning og videre oppfølging. Ved behov kobles HR og eksterne samarbeidspartnere inn i sykefraværsoppfølgingen.

HMS

Det er i 1. tertial registrert fem avvik knyttet til HMS. Hvorav fire er avvik knyttet til inneklima/lukt, og en annen uønsket hendelse knyttet til åpen, og ikke avsperrert, overdekking på Jessnes pumpestasjon.

Det er ikke registrert noen avvik knyttet til HMS for eget personell i pågående investeringsprosjekter.

Vann

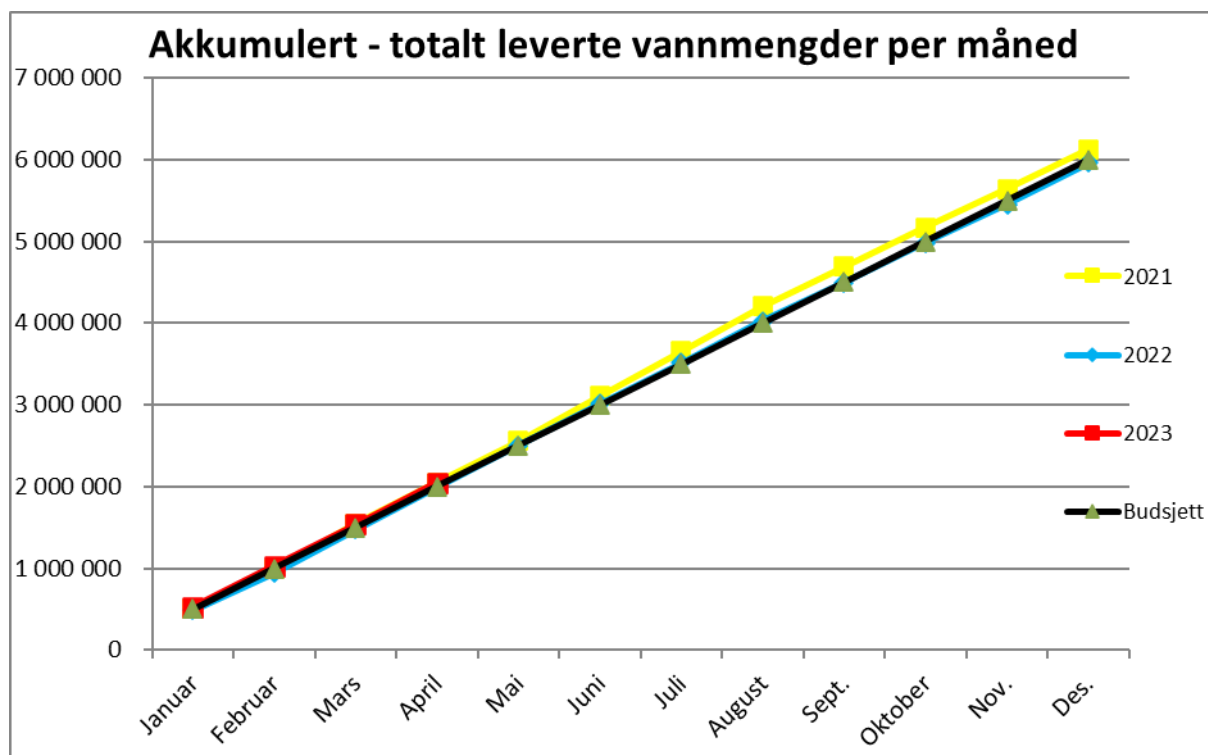
Utvikling i forhold til overordnede mål

I tabellen nedenfor er utvikling og relevante hendelser i 1. tertial kommentert i forhold til de overordnede målsetningene for selvkostområdet VANN slik disse er formulert i «Felles kommunedelplan for vann og avløp 2014 – 2023.»

Vurd.	Mål	Kommentarer 1. tertial
	Nok vann	<p>Vannbehandlingsanleggene har produsert og levert vannmengden kommunene har hatt behov for i hele perioden. Det er produsert 3 % mer vann enn budsjettet så langt i 2023.</p> <p>Hias har hatt et ledningsbrudd i Ingeberggutua i første tertial som medførte kokevarsling av drikkevannet i en kortere periode. Denne ledningen har hatt flere brudd, og blir vurdert fremskyndet for sanering.</p>
	Godt vann	<p>Til tross for tidvis dårlig råvannskvalitet klarte det nye vannbehandlingsanlegget å produsere godt vann i hele perioden.</p>
	Sikkert vann	<p>I første tertial er det registrert et avvik på rentvannskvaliteten fra Sandvika VBA der laboratoriet meldte om prøveresultat 2 for Clostridium Prefinges. Oppfølgingsprøven var uten funn.</p> <p>Vi mistenker at problemer med filterstyring i perioden var årsak til prøveresultatet. Ett filter ble stående i spyling en hel helg, og dette medførte at flere filter kom i spylekø. Det er innført rutine på at dersom et filter blir tatt ut av drift som følge av høy turbiditet så skal det spyles før det settes tilbake i drift.</p> <p>Det er fortsatt pågående programmering og læring omkring driften av det nye vannbehandlingsanlegget.</p> <p>Det er ikke meldt om andre avvik på vannkvaliteten i ledningsnett.</p> <p>Driften har ellers vært stabil og god gjennom perioden, men driften av nytt vannbehandlingsanlegg er fortsatt arbeidsintensivt.</p>
	God beredskap	<p>Igangkjøringen av nytt vannbehandlingsanlegg medfører bedre beredskap for vannforsyningen i regionen.</p> <p>Det har vært gjennomført oppdatering av risikostyringssystemet for både tilsiktet og utilsiktet risiko i perioden. Oppsummering og tiltaksliste etter dette er ikke ferdig ennå.</p> <p>Det har til tider vært noe mer feil på datalinjer og radiosamband enn målsetningene. Det har også vært noe mer alarmer med utrykning og vedlikeholdsoppdrag som er gått over fristen enn målene. Det at vi nå ser negativ utvikling av viktige styringsparametere gjør at vi ser på tiltak både innen kapasitet på vedlikehold og på samband.</p>

	Klima/ Miljø	Strømforbruket har vært ca. i henhold til budsjettert mengde kWh, men lavere enn 1. tertial 2022 da vi driftet tre vannbehandlingsanlegg, hvorav det ene for det meste produserte til Mjøsa.
	Kunder	Det har ikke vært kundeforholdelser omkring drikkevannet i første tertial.

Levert vannmengde

Pr. 1. tertial ligger produsert vannmengde 3 % over budsjett, og på omtrent samme nivå som i 2021 og 2022.

Økonomisk resultat

	Regnskap	Budsjett	Avvik	Årsbudsjett	Årsprognose pr. 1. tert
Tall i 1000 kr	hittil 2023	hittil 2023	vs bud. 23	2023	2023
Sum driftsinntekt	27 661	27 540	121	82 620	82 620
Lønns- og personalkostnad	2 546	2 694	148	7 561	7 294
Avskrivninger	8 163	7 564	-598	22 693	24 661
Andre driftskostnader	6 871	13 795	6 925	29 326	20 881
<i>Sum driftskostnad</i>	17 579	24 053	6 474	59 579	52 836
Driftsresultat	10 081	3 487	6 595	23 041	29 784
Finansinntekter	761	234	527	702	2 275
Finanskostnader	8 822	9 643	821	28 928	29 547
<i>Sum finansinntekt/-kostnad</i>	-8 060	-9 409	1 348	-28 226	-27 272
RESULTAT	2 021	-5 922	7 943	-5 185	2 512

Driftsinntekter

Driftsinntekter endte 0,1 mill. kr over budsjett pr. 1. tertial. Avgitt prognose er opprettholdt på samme nivå som budsjett.

Driftskostnader**Lønns- og personalkostnader**

Lønns- og personalkostnader endte 0,1 mill. kr under budsjett pr. 1. tertial. Dette skyldes ubesatt stilling som driftsoperatør, mindre behov for midlertidig ansatte, og lavere pensjonskostnader.

Avgitt prognose er justert ned 0,3 mill. kr i forhold til budsjett med bakgrunn i disse forhold. I prognosen er det samtidig lagt inn ny stilling som automatiker fra høsten 2023.

Avskrivninger

Avskrivninger endte 0,6 mill. kr over budsjett pr. 1. tertial og skyldes forskyvninger i ferdigstilling av investeringer. Avgitt prognose pr. 1. tertial er justert opp med 2 mill. kr i forhold til budsjett.

Andre driftskostnader

Andre driftskostnader endte 6,9 mill. kr under budsjett pr. 1. tertial. Underforbruket knytter seg til lavere strømpris hvor underforbruket var på 6,3 mill. kr. I tillegg var det mindre bruk av timer fra plan og prosjekt til driftskostnadsprosjekter. Mer behov for reparasjon og vedlikehold på pumper er med på å redusere det totale underforbruket.

Avgitt prognose for året er samlet justert ned 8,4 mill. kr i forhold til budsjett som følge av nevnte forhold.

Finans

Finansinntektene endte 0,5 mill. kr over budsjett. En feil i fordelingen av finansavkastningen mellom Vann og Avløp i budsjett gjør at den reelle avkastningen i realiteten er 0,3 mill. kr over budsjett. Meravkastningen skyldes i hovedsak høyere likviditetsbeholdning enn forventet. I prognosen for året er det tatt høyde for oppretting av fordelingsfeilen, samt forventning om økt gjennomsnittslikviditet. Avkastningen er som følge av dette justert opp med 1,6 mill. kr til 2,3 mill. kr.

Finanskostnadene endte 0,2 mill. kr under budsjett. Dette skyldes en korrigerende av for mye kostnadsførte renter i 2022, samt ikke gjennomført låneopptak i 2023. I budsjettet er det lagt til grunn et låneopptak i 2023 på 15 mill. kr. På grunn av tilstrekkelig likviditet anser vi at det ikke er behov for låneopptak i 2023, og låneopptaket er derfor tatt ut av prognosen. På grunn av økende rentenivå forventes det likevel at rentekostnadene vil øke med 0,6 mill. kr for året.

Resultat

Oppsummert bidro mer inntekter, underforbruk av driftskostnader og et bedret finansresultat til et resultat som er 7,9 mill. kr bedre enn budsjett pr. 1. tertial. En forventning om lavere driftskostnader og et bedret finansresultat innebærer en bedret års prognose på 7,9 mill. kr i forhold til budsjett.

Investeringer

Prosjektområde	Regnskap hittil 2023	Årsbudsjett	Årsprognose pr. 1. tertial
Eablering av fibersamband	10	1 372	1 632
Hamar nord - Frøbergsberget	226	727	2 125
Midtstranda - Hubred	12	9 840	2 500
Nytt Hias VBA	1 296	4 336	31 411
Sanering rehabilitering	845	7 273	7 506
Øvrig	-	1 225	1 525
Totalsum	2 390	24 774	46 700

(SP=skisseprosjekt, FP=forprosjekt og DP=detaljprosjekt)

Prognosen for investeringer for området Vann viser en økning på 21,9 mill. kr i forhold til budsjett for 2023. Estimert merforbruk er i all hovedsak drevet av inntaksledningen for Nytt Hias VBA, hvor havariet høsten 2022 medførte et underforbruk i 2022 med påfølgende overføring av midler til 2023.

Nytt Hias VBA

Forsinkelse i prosjektet som følge av ledningshavari til inntaksledningen er årsaken til at det er overført 26,8 mill. kr fra 2022 til 2023. Det må bemerkes at det er knyttet usikkerhet til om det blir et rettslig oppgjør med EB Marine. Videre om EB Marine vil etablere en ny inntaksledning eller om Hias må inngå kontrakt med ny entreprenør for utførelsen. Dette kan medføre vesentlige endringer i prognosen.

Prosjektet Solceller på Nytt VBA er under utførelse, men er satt på vent fordi personell måtte prioritere utbygging av Heggvin. Prosjektet ventes å komme i gang sommeren 2023. 0,3 mill. kr er overført fra 2022 til 2023, og prognosen er økt til 2,6 mill. kr.

Etablering av fibersamband

Fase 1 av prosjektet er under utførelse og er planlagt ferdigstilt i år, med unntak av sammenkoblingen ved Vienkrysset. Her er det uvisst når vi får tillatelse til gjennomføring. 0,1 mill. kr er derfor overført til 2024 for å ta høyde for dette. Avvik på 0,3 mill. kr i forhold til budsjett i 2023 skyldes en forsyning av prosjektgjennomføringen for koordinering med Hamar kommune og samkjøring med etablering av deres lysløype i Furuberget.

Hamar nord - Frøbergsberget

Prosjektet Etappe 3 Jessnesvegen er i hovedsak ferdigstilt. Etterarbeider som asfaltering mv. utføres før sommeren 2023 og for å ta høyde for dette er det overført 1,4 mill.kr fra 2022 til 2023. Dette er årsaken til avviket i forhold til gjeldende budsjett. I forhold til forrige økonomiplan er prognosen redusert med 1,5 mill. kr grunnet besparelser i prosjektet.

Midtstranda – Hubred

Prognosen for prosjektområdet er redusert med 7,3 mill. kr i forhold til budsjett fordi gjennomføringen av Etappe 2 av ledningsanlegg gjennom Ridabu - Hubred er forsinket. 7,3 mill. kr er overført fra 2023 til 2024. Omfanget av etappen er økt med 450 meter for å unngå arbeider på samme jorde for 2 etapper til ulikt tidspunkt. Det er avdekket at enhetspriser som er benyttet for DN 400 vannledning ledning fra Ridabu til Hubred er for lave. Videre har det blitt behov for økt vannmengde mot Løten som følge av etablering av Heggvin Næringspark. Dette har medført at totalt budsjett for arbeidet er økt med 17,7 mill. kr. Disse vil påløpe i 2024/2025.

Sanering rehabilitering – Vann

E6-Arneberg er p.t. eneste aktive prosjekt i dette prosjektområdet. Ekspropriasjonssaken med grunneier er nå avklart, og gjennomføring vi starte tidlig høst 2023. Det er ikke utført obligatorisk skjønnsprosess med grunneier, hvilket betyr noe usikkerhet i forhold til endelig tall i estimatet. Økningen av prognoser (0,2 mill. kr) skyldes ubrukte midler overført fra 2022 grunnet forsinkelsen i henhold til ekspropriasjonsprosessen.

Avløp

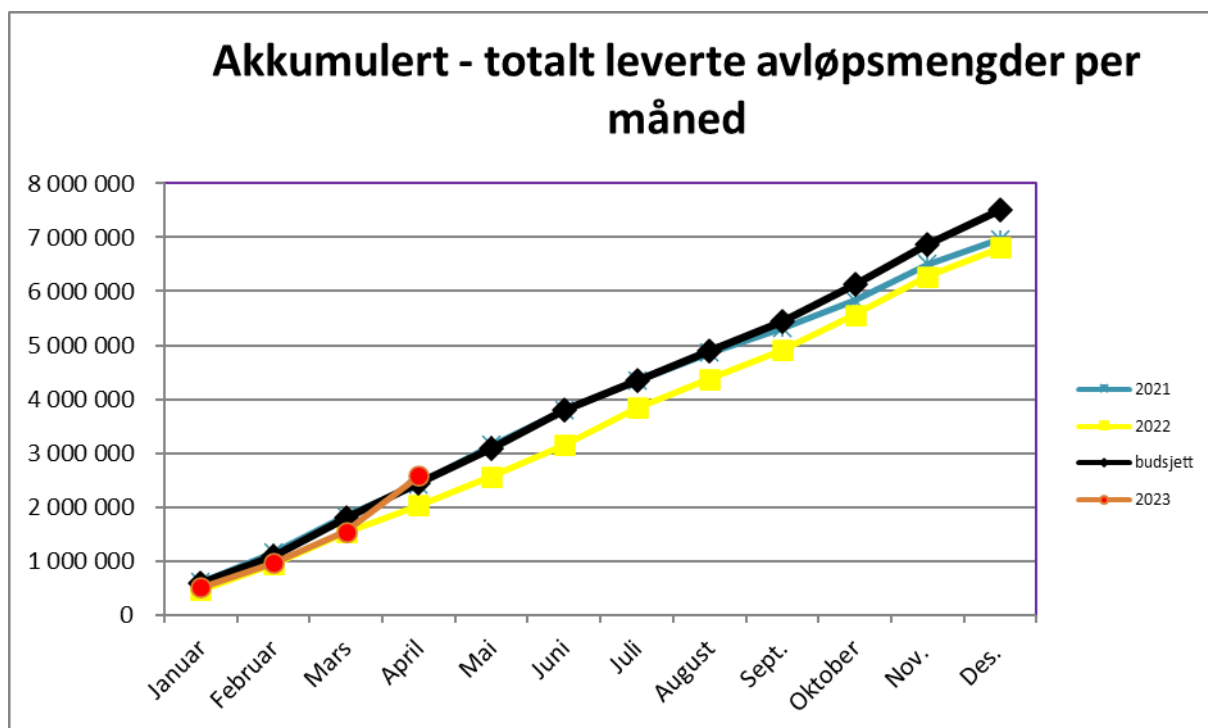
Utvikling i forhold til overordnede mål

I tabellen nedenfor er utvikling og relevante hendelser i 1. tertial kommentert i forhold til de overordnede målsetningene for selvkostområdet AVLØP slik disse er formulert i «Felles kommunedelplan for vann og avløp 2014 – 2023.»

Vurd.	Mål	Kommentarer 1. tertial
	Kapasitet og funksjonsevne	<p>Akkumulert avløpsmengde per 1. tertial 2023 er 8 % over budsjett.</p> <p>Det er i perioden registrert 21 overløp på pumpestasjonene og 1 etter forsedimentering på renseanlegget. 12 av overløpene er planlagte overløp og 10 er på grunn av nedbør/snøsmelting. Dette utgjør et estimert utslipp på 5940 m³ og tap av 32 kg fosfor. Overløpene utgjør 0,26 % av tilført volum.</p> <p>De biologiske renseprosessene ser fortsatt ut til å prestere relativt godt i forhold til renseresultater, men det er behov for tidvis mye fellingskjemikalier. Det er også en del forbigang i biologisk rensetrinn, både på grunn av hydraulisk belastning (ved normalt regnvær) og organisk belastning.</p> <p>Gjennomsnittlig forbigang i biologisk rensetrinn har vært 16 % i 1. tertial 2023. Det har variert fra 0 % per uke ved tørrvær til 61 % per uke (369 312m³) ved nedbør.</p> <p>I tillegg har vi hatt nesten ukentlig forbigang, hovedsakelig i mars og april, på grunn av høy organisk last mot slutten av arbeidsuka. Dette har sin opprinnelse i påslipp fra de store industribedriftene. Vi måler fortsatt høye verdier av nitrat på innløpet, og tidvis svært høy pH som er uheldig for renseprosessene.</p> <p>Det har vært en del vanskelige driftssituasjoner i første tertial som vi mener har sin opprinnelse i kjemikaliepåslipp fra de store industribedriftene. Det er pågående prosesser for å fornye påslippavtalene med næringsmiddelbedriftene i Ringsaker.</p> <p>Arbeidet med å bistå de største næringsmiddelbedriftene i å dokumentere hvordan de skal planlegge å overholde deres nye EU-krav er pågående.</p> <p>Rett før påske kom det brev fra Statsforvalteren i Innlandet med varsel om innføring av nitrogenrensing ved Hias renseanlegg. Kravet er varslet implementert i forbindelse med revidering av Hias utslippstillatelse i 2026.</p>

	Sikkerhet og beredskap	Beredskapen i nye renseprosesser kunne vært bedre både i forhold til organisk belastning og hydraulisk kapasitet.
	Ressursutnyttelse og klimapåvirkning	<p>Vi ser at strømforbruket i første tertial bærer preg av en kald vinter og tidvis høyt luftbehov i biologisk rensetrinn som antagelig stammer fra høy organisk belastning og kjemikalier fra næringsmiddelindustrien.</p> <p>Bruken av fellingskjemikalier er også tidvis vesentlig mer enn forventet med nye renseprosesser, og har antagelig også sin årsak i punktpåslipp fra næringsmiddelindustrien.</p> <p>I 1. tertial har vi ikke produsert biodrivstoff på grunn av manglende leveranse av reparasjonsdeler til vår høytrykkskompressor.</p> <p>I 1. tertial har vi produsert og levert 2500 kg Struvitt i oppstart/forsøksfasen av anlegget.</p>
	Kunder	Hias har ikke mottatt henvendelser vedrørende lukt fra renseanlegget i 1. tertial.

Mottatt avløpsmengde

Pr. 1. tertial ligger avløpsmengden 8 % over budsjettetert mengde.

Økonomisk resultat

	Regnskap	Budsjett	Avvik	Årsbudsjett	Årsprognose pr. 1. tert
Tall i 1000 kr	hittil 2023	hittil 2023	vs bud. 23	2023	2023
Sum driftsinntekt	43 937	44 843	-906	135 834	134 204
Lønns- og personalkostnad	7 644	8 082	438	22 682	21 882
Avskrivninger	8 967	9 288	321	32 743	31 742
Andre driftskostnader	20 462	29 653	9 192	66 643	58 457
<i>Herav interne overføringer</i>	<i>9 105</i>	<i>9 678</i>	<i>574</i>	<i>27 428</i>	<i>28 918</i>
<i>Sum driftskostnad</i>	<i>37 072</i>	<i>47 023</i>	<i>9 950</i>	<i>122 068</i>	<i>112 081</i>
Driftsresultat	6 864	-2 180	9 044	13 766	22 123
Finansinntekter	170	382	-211	1 145	-237
Finanskostnader	4 791	5 524	733	16 571	16 549
<i>Sum finansinntekt/-kostnad</i>	<i>-4 621</i>	<i>-5 142</i>	<i>521</i>	<i>-15 426</i>	<i>-16 786</i>
RESULTAT	2 244	-7 322	9 566	-1 660	5 337

Driftsinntekter

Driftsinntekter endte 0,9 mill. kr under budsjett pr. 1. tertial. Det var i perioden mer mottatte mengde avløp på grunn av vått vær, men mindre mottatte mengder septik, samt at det i 1. tertial har vært full stans i produksjonen av biogass gjør at inntekter totalt sett ender under budsjett pr. 1. tertial.

I avgitt prognose er inntektene for salg av biogass justert ned med 1,6 mill. kr under en forutsetning om at produksjonen er ved det normale innen juni.

Driftskostnader**Lønns- og personalkostnader**

Lønns- og personalkostnader endte 0,4 mill. kr under budsjett pr. 1. tertial. Dette skyldes ubesatt stilling som driftsoperatør, mindre behov for midlertidig ansatte, og lavere pensjonskostnader.

Avgitt prognose er justert ned 0,8 mill. kr i forhold til budsjett med bakgrunn i disse forhold. I prognosen er det samtidig lagt inn ny stilling som automatiker fra høsten 2023.

Avskrivninger

Avskrivninger endte 0,3 mill. kr under budsjett pr. 1. tertial og skyldes forskyvninger i ferdigstilling av investeringer. Avgitt prognose pr. 1. tertial er justert ned med 1 mill. kr i forhold til budsjett.

Andre driftskostnader

Andre driftskostnader endte 9,2 mill. kr under budsjett pr. 1. tertial. Lavere strømpris gir et underforbruk på 10,8 mill. kr. Mer behov for reparasjon og vedlikehold som følge av

driftsproblemer på begge avvanningsmaskinene, og økt behov for kjemikalier til en høyere pris enn budsjettet, er med på å redusere det totale underforbruket.

Avgitt prognose er samlet justert ned 8,2 mill. kr i forhold til budsjett som følge av dette. Samtidig tar prognosen høyde for mer bruk av ressurser fra Plan og prosjekt på driftskostnadsprosjekter, samt reparasjon og vedlikehold som følge av forsinkelse i levering av pumpe på Sanderud. Denne var det budsjettet for, og planlagt skiftet i 2022, men kom ikke før i 2023.

Finans

Finansinntektene endte 0,2 mill. kr under budsjett. En feil i fordelingen av finansavkastningen mellom Vann og Avløp i budsjett gjør at den reelle avkastningen i realiteten er på budsjett. I prognosen for året forventes det at likviditeten for Avløp blir negativ med 6,6 mill. kr ved årsslutt. På grunn av god likviditet på Vann mener vi det likevel ikke er behov for eksterne låneopptak på Avløp i 2023, og at Avløp i stedet låner likviditet av Vann. Dette medfører en negativ avkastning på 0,2 mill. kr på Avløp.

Finanskostnadene endte 0,3 mill. kr under budsjett. Dette skyldes korrigerings av feil fra 2022 og at det ikke har blitt gjennomført låneopptak så langt i 2023. Som følge av bedre likviditet enn forventet på selskapsnivå, er budsjettet låneopptak på Avløp på 29 mill. kr tatt ut av prognosen. På grunn av økt rente forventes imidlertid likevel en rentekostnad for året omtrent som budsjettet.

Resultat

Oppsummert bidro mindre inntekter, underforbruk av driftskostnader, samt et bedret finansresultat til et resultat som er 9,6 mill. kr bedre enn budsjettet pr. 1. tertial. Forventningen om lavere inntekter, lavere driftskostnader og et redusert finansresultat gir en forbedret årsprognose på 7 mill. kr sammenlignet med budsjett.

Investeringer

Prosjektområde	Regnskap hittil 2023	Årsbudsjett	Årsprognose pr. 1. tertial
Gjødsselfabrikken - Investering	1 056	12 500	10 461
Gjødsselfabrikken - Nitrogenrensing	-	-	350
Ledningsnett	493	9 611	3 217
Pumpestasjoner	2 372	394	200
Øvrig	361	3 355	4 005
Totalsum	4 282	25 860	18 233

(SP=skisseprosjekt, FP=forprosjekt og DP=detaljprosjekt)

Prognosen for investeringer for området Avløp viser en nedgang på 7,6 mill. kr sammenlignet med budsjett. Av dette utgjør 6,4 mill. kr reduksjon i investeringer på ledningsnettet og 1,7 mill. kr i reduserte investeringer på Gjødsselfabrikken.

Gjødsselfabrikken/RA – investering

Differansen mellom budsjett og prognose på 1,7 mill. kr skyldes i hovedsak utsettelse av DP Rehabilitering av Linje 6 Bio som gir en forflytning av 7,6 mill. kr fra 2023 til 2024. Samtidig

har årets prognose for DP Utnyttelse av Biogass og DP Fosforgjenvinning økt med hhv 3 og 3,2 mill. kr.

Anskaffelsesprosessen for gassmotor viser at det har vært en markant prisøkning og at Hias må legge til grunn at ny gassmotor vil koste rundt 5-6 mill. kr. Prisen for gassrensing har også steget og det anbefales at budsjettet også økes her. Styringsgruppen har derfor besluttet å øke budsjettet med 3 mill. kr til 10 mill. kr.

For Struvittanlegget erfarer vi at automasjonsentreprisen vil overstige budsjett. Hovedgrunnen er sterkt økte priser i markedet. Interntimeforbruk vil overstige budsjett, med bakgrunn i forsinket ferdigstilling. Hias har ikke fått kostnadskrav på de varslene vi har mottatt fra ENWA. Derfor er det for tidlig å si hva den totale prognosen i prosjektet blir før ENWA kommer med sine krav, som må ses i sammenheng med hva Hias kan kreve dekket i dagmulktbøter. Prognosen til DP fosforgjenvinning besluttes dermed å økes med 0,9 mill. kr i tillegg til midlene tidligere overført fra 2022.

FP Sluttpolering er, etter at vi fikk varsel om nitrogenfjerning, utsatt til etter økonomiplanperioden, og må vurderes på nytt frem mot 2030.

Gjødselabrikken/RA – Nitrogenrensing

Som et resultat av at Hias har fått varsel om krav om nitrogenrensing for sitt avløp er det opprettet et eget prosjektområde knyttet til denne prosessen. Utbygging av avløpsrensianlegget for nitrogenfjerning vil kreve store investeringer frem mot 2030, og det er ønskelig at området blir fulgt opp spesifikt. Foreløpig knytter arbeidet seg til å utvikle en plan for gjennomføring, og det vil bli gjennomført flere skisseprosjekter med mål om å finne den mest mulig bærekraftige og kostnadseffektive teknologien for implementering i eksisterende anlegg.

Sanering og rehabilitering - avløp

Prosjektområdet viser et underforbruk i 2023 på ca. 6,4 mill. kr i forhold til opprinnelig budsjett. Årsaken til nedgangen er i hovedsak forsinkelser i forhold til planlagt fremdrift. Disse har sin bakgrunn i eksterne faktorer, og ikke minst i behovet for omprioritering av ressurser knyttet til arbeidet med Heggvin Næringspark.

Samarbeidsprosjektet Sanering Rudshøgda-Dropptank har ikke kommet i gang som planlagt grunnet kapasitetsutfordringer i Ringsaker Kommune. 3,8 mill. kr skyves dermed over til 2024.

Prosjektet Sanering Breidablikk skole – IIseng er, etter vurdering av resultatene i forprosjektet, utsatt til etter økonomiplanperioden. Det er ønskelig med en bedre avløpsmodell samt oppstuingsmålinger for å få et bedre grunnlag for prioriteringen av prosjektet.

For Sanering ledning Rosenlundvika–pst p7 er forprosjektet estimert ferdigstilt tidlig høst 2023. Budsjetterte midler overføres til 2024, i påvente av en endelig vurdering basert på resultatene i forprosjektet.

For de andre prosjektene i dette området er det kun mindre endringer.

Pumpestasjoner

Området viser et underforbruk på 0,2 mill. kr målt mot budsjettet. Hovedårsaken er forsinkelser og omprioriteringer. Ilseng og Hveberg pumpestasjon var begge tiltenkt påbegynt i 2023, men kapasitetsutfordringer knyttet til heggvin Næringsområde gjør det nødvendig å skyve disse, i første omgang, til 2024.

Dykkerløsningen på Tokstad er ferdigstilt fra Hias sin side. For BaneNOR sin del gjenstår en del arbeid, blant annet med en kritisk støttemur, og prosjektet vil forbli åpent inntil dette arbeidet er gjennomført.

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Nina Stokke Tronsrud	FAG-121	23/110

Forutsetninger for økonomiplan 2024-2027

Representantskapet får årlig en orientering om rammer og forutsetninger som administrasjonen vil legge til grunn for arbeidet med økonomiplan og budsjett 2024-2027. Representantskapet vil få økonomiplan og budsjett 2024-2027 til behandling i sitt møte 19.10.23.

STYRETS INNSTILLING:

1. Representantskapet tar administrasjonens gjennomgang av rammer for økonomiplan og budsjett 2024-2027 til orientering.

Hamar, 13.06.2023

Kjell Magne Brobakken (Sign.)
Styrets leder

Trykte vedlegg

Utrykte vedlegg

STYRETS BEHANDLING

Styret behandlet saken i sitt møte 09.06.23 og fattet følgende vedtak:

1. Styret tar administrasjonens gjennomgang av rammer for økonomiplan og budsjett 2024-2027 til orientering.
2. Styret ber om at saken også fremlegges for representantskapet til orientering i sitt møte 22.06.23.

Styret baserte sin saksbehandling på følgende saksfremlegg fra administrasjonen:

ADMINISTRASJONENS VURDERINGER

Fastsettelse av forutsetninger frem i tid er alltid utfordrende, og ekstra utfordrende i tider med stor usikkerhet. Men ved å benytte seg av de samme type verktøy fra år til år, så blir det likevel noe mer forutsigbart og konsekvent over tid. Administrasjonen mener derfor at det er klokt å støtte seg på Kommunalbankens verktøy for å anslå fremtidige rentenivå, samt føringene gitt i Norges Banks pengepolitiske rapport.

Selv om gjeldende kommunedelplan VA 2014 – 2023 går ut i år, så gir denne, sammen med nye hovedplaner som går ut over 2023, selskapet føringer for hvilke investeringer som skal gjøres i den kommende perioden. Felles kommunedelplan ligger også til grunn for selskapets fastsatte låneramme, men det har de siste årene blitt jobbet en del for å holde lånerammen nede. Selskapets likviditetssituasjon innebærer at det legges opp til 100% selvkost på hvert av selvkostområdene, samt at investeringer i stor grad må lånefinansieres. Lånerammen ble utvidet i 2022 til 1,2 mrd kroner, og foreløpige vurderinger er at lånerammen vil være tilstrekkelig i kommende økonomiplanperiode. Arbeidet med ny kommunedelplan er besluttet igangsatt, med forventninger om at ny plan er klar fra ca 2025. Dette vil naturlig nok kunne påvirke omfanget av investeringer med tilhørende lånebehov. Det er også grunn til å understreke at varslet nitrogenrensekrav i forbindelse med ny utslippsavtale vil påvirke selskapets investerings- og lånebehov i årene fremover. Arbeidet må starte opp i økonomiplanperioden 2024-2027, men hovedbelastningen forventes imidlertid å komme i slutten av eller etter økonomiplanperioden.

Selv om prinsippendring for føring av ledningsfornyelse heller ikke gjøres i kommende økonomiplan, så mener administrasjonen fortsatt at driftsfinansiering av ledningsfornyelse er mer bærekraftig for både Hias og bransjen. Administrasjonen mener derfor det blir viktig at endring av prinsipp tas inn som del av arbeidet med ny kommunedelplan, hvor målet bør være å komme frem til likt prinsipp og praksis for Hias og eierkommunene.

FAKTA

Administrasjonen har igangsatt arbeidet med økonomiplan og budsjett 2024 – 2027 og har gått gjennom hvilke rammer og forutsetninger som skal ligge til grunn for perioden.

Generelle forutsetninger

I forbindelse med rapportering pr 1. tertial 2023 vil det i tillegg til et forslag til revidert budsjett for investeringer i 2023 også fremlegges et forslag til revidert budsjett for driftsbudsjettet. Forslagene til reviderte budsjetter legges til grunn for økonomiplanen 2024-2027.

Alle tall i økonomiplanperioden vil budsjetteres i 2024-kroner, det vil si at det ikke er tatt høyde for generell pris- og lønnsvekst fra 2025 og utover.

Forutsetninger knyttet til renter baseres på simuleringer i Kommunalbankens verktøy KBN Finans. I KBN Finans vil det være til enhver tid siste oppdaterte markedsutsikter som ligger til grunn for estimater på både lånerente, 3 mnd Nibor og selvkostrenten (5 årig Swap). Dette mener vi vil gi oss det mest oppdaterte bildet på det tidspunktet vi må slutføre økonomiplanen.

For anslag på pris- og lønnsvekst tas vanligvis utgangspunkt i Norges Banks anslag i pengepolitisk rapport. Norges Banks anslag på lønnsvekst for 2023 i rapport 1/23 var imidlertid på 5,1%, dvs. både under resultatet i frontfaget (5,2%) og under resultatet i kommuneoppgjøret (5,4%). Lønnsoppgjør for 2023 er ikke gjennomført i Hias ennå, og på tidspunktet hvor prognose/revidert lønnsbudsjett for 2023 ble utarbeidet så var sentralt resultat for Hias' tariffområde heller ikke klart. Dette innebar at resultatet for kommuneoppgjøret ble lagt til grunn for anslag på lønnsvekst for 2023. Når det gjelder anslag på lønnsvekst for 2024 så benyttes anslaget fra Norges Banks pengepolitiske rapport 1/23, dvs. 4,4%.

Pr i dag ser anslagene for økonomiplanperioden slik ut:

Tall i %	Faktisk 2022	Budsjett 2023	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027	Kommentar
Styringsrente NB	1,30	3,00	3,30	3,50	3,20	2,70	2,70	Norges Banks anslag ref. pengepol. rapp. 1/23
3 mnd Nibor	2,10	3,77	3,89	3,71	3,21	3,13	3,16	Kommunalbankens anslag pr 25.05.23
Lånerente	2,20	4,00	4,23	4,35	3,75	3,63	3,65	Lånerente fastsatt 25.05.23 basert på simuleringer ved bruk av Kommunalbankens verktøy på eksisterende lån.
Selvkostrente	3,54	4,06	3,54	3,97	3,87	3,88	3,88	Kommunalbankens anslag pr 23.03.23
Finansavkastning	1,72	3,67	3,79	3,61	3,11	3,03	3,06	Betingelser i bank ligger i snitt noe under 3 mnd Nibor, forutsetter 10 punkter under i økonomiplanperioden.
Lønnsvekst	4,30	4,60	5,40	4,40				Prognose for 2023 tilsvarer resultat for kommuneoppgjøret. 2024 iht. pengepol.rapp. 1/23. I øk.plan budsjetterer vi i 2024-kr for hele perioden 2024-2027
Prisvekst	5,80	1,6 (4,5)	4,90	3,30				Ihht. pengepol.rapp. 1/23. I øk.plan budsjetterer vi i 2024-kr for hele perioden 2024-2027

Renteanslagene vil oppdateres ved slutføringen av økonomiplanen i juni. Gjennomsnittlig lånerente vil da også beregnes basert på forutsatt låneopptak.

Likviditet og lån

For å sikre tilstrekkelig likviditet forutsettes det at investeringer i stor grad lånefinansieres, noe som igjen får betydning for lånerammen. Dagens låneramme ble i 2022 utvidet til 1,2 mrd. kr med en forutsetning om at lånebelastningen skulle være på topp ved inngangen til 2023. Et vesentlig bedre årsresultat i 2022 enn forutsatt, samt forventninger om et bedre resultat i 2023, innebærer at det ikke blir nødvendig å ta opp lån til planlagte investeringer i 2023. Selskapets lånebelastning vil derfor reduseres noe. Overtakelse av anlegg fra Hamar kommune knyttet til Heggvin Næringspark vil imidlertid likevel kunne være nødvendig å lånefinansiere, men med dagens anslag på anleggsverdien på ca 35 mill. kr forventes det at overtakelsen vil kunne gjøres godt innenfor gjeldende låneramme. Dette må imidlertid tas inn som del av vurderingen av totallikviditeten i forbindelse med utarbeidelsen av økonomiplanen for 2024-2027.

Avdragstid på lån forutsettes lik avskrivningstid i henhold til *Forskrift om lån og lånevilkår mv. for interkommunale selskaper*. For lån knyttet til investeringer med lang byggetid forutsettes avdragsfrihet frem til ferdigstillelse, men når vannbehandlingsanlegget og oppgraderingen av biologisk anlegg nå er ferdig, så er det lite aktuelt.

Selvkost og priser

På begge selvkostområder legges det opp til 100% inndekning av selvkost i tråd med mulighetene i selvkostforskriften, det vil si at et over-/underskudd skal være tilbakeført/dekket inn senest i det 5. året etter at over-/underskuddet oppstod. Det betyr at det kan være eventuelle over-/underskudd på selvkost ved utgangen av økonomiplanperioden, men det forutsettes da at disse tilbakeføres/dekkes inn årene etter 2027. Det tilstrebes at eventuelle prisøkninger tas jevnt gjennom perioden.

Mengder

Forutsetter vann- og avløpsmengder tilsvarende nivå i budsjett 2023, det vil si 6 mill. m³ på Vann og 7,5 mill. m³ på Avløp.

Investeringer

Foreslåtte investeringer innenfor vann og avløp vil være i tråd med de investeringer som følger av *Felles kommunedelplan supplert med nye Hovedplaner for perioden etter 2023*.

Eiernes beslutning om at Heggvin Næringspark blir fellesanlegg innebærer at anlegg skal overføres fra Hamar kommune til Hias. I dialog med Hamar kommune så ser dette ut til å omfatte overtakelse av anlegg til verdi henholdsvis ca 26 mill. kr for vann og ca 10 mill. kr for avløp. Overtakelse for anlegg forutsettes gjennomført 01.09.23 for vann og 01.01.25 for avløp og inkluderes i økonomiplan fra disse tidspunktene. Utbyggingen på Heggvin medfører også behov for bygging av nye anlegg, anlegg som enten er helt nye, eller anlegg som har ligget i planene lengre frem i tid, men som nå må fremskyndes. Det forutsettes at Green Mountain skal dekke store deler av disse, men også at Hias må dekke deler, spesielt knyttet til det som må fremskyndes.

Hias har fått varsel om krav om rensing av nitrogen i forbindelse med ny utslippsavtale fra 2026. Planleggingen igangsettes nå med mål om å få på plass ny løsning fra ca 2030. Dette betyr at noe av investeringen knyttet til planlegging og uttesting tas inn i økonomiplanen, mens hoveddelen av selve byggingen forutsettes å komme etter økonomiplanperioden 2024-2027.

Spørsmålet om eventuell endring av prinsipp for føring av rehabilitering og ledningsfornyelse som investering til i stedet å belastes som driftskostnad, har vært diskutert de siste årene. Det forutsettes at det vil komme en avklaring på valg av prinsipp gjennom arbeidet med ny kommunedelplan. Inntil dette foreligger er det i denne økonomiplanen valgt å opprettholde prinsippet om å føre rehabilitering og ledningsfornyelse som investering.

Overtakelse av ledningsnett for Voll-Lund-Stavsberg fra Hamar kommune har så langt ikke blitt gjennomført, og har ikke vært del av selskapets økonomiplan. Det legges i denne økonomiplanen opp til at dette vil bli gjennomført i denne økonomiplanperioden.

Bemanning

Grunnlaget for bemanningen følger selskapets vedtatte prinsipper for bemanning og er lagt til grunn i økonomiplanen for 2024-2027. Prosess for ny eierstrategi har ikke medført noen endringer i organisering, og dagens organisering mellom kommunene og Hias legges derfor til grunn for økonomiplanen 2024-2027.

I forbindelse med utarbeidelsen av prognosen for 2023 pr 1. tertial er det fortsatt forutsatt å avvente ansettelse i ny stilling som driftsoperatør tilknyttet slambehandlingen, men den opprettholdes i økonomiplanen for 2024-2027.

Som følge av økt omfang av anlegg som skal følges opp er det besluttet å øke bemanningen med 1 årsverk hver på henholdsvis automasjon og verksted. Ny automatiker er allerede tatt høyde for i prognosen for 2023 fra høsten 2023, mens ny mekaniker først kommer inn i økonomiplanen for 2024-2027. Samtidig forutsettes det andre endringer i forbindelse med ansatte som går av med pensjon slik at netto antall ansatte forblir uendret. Utover dette er det ikke forutsatt endringer i forhold til dagens bemanning i økonomiplanen for 2024-2027.

I tillegg til fast bemanning forutsettes det som følger:

- 3 lærlinger til enhver tid knyttet til henholdsvis 1 på kjemi/prosess, 1 på automasjon og 1 på

verksted (mekaniker).

- 1 trainee, enten gjennom Trainee Innlandet eller gjennom Norsk Vann.

PRO OG KONTRA

Vi kunne valgt å ta utgangspunkt i andre forhold enn Norges Banks/Kommunalbankens anslag, for eksempel gjøre vurderingene selv, men vi mener det ikke er hensiktsmessig bruk av tid og ressurser for oss.

For vann og avløp kunne vi, ut fra retningslinjene, valgt å ligge under 100% selvkost, men med de investeringene vi er midt oppi og står foran, samt likviditetssituasjonen, vil det ikke være mulig. Ut fra likviditetssituasjonen er det heller ikke mulig å ta opp mindre lån.

ALTERNATIVER TIL INNSTILLINGEN

Alternativer til innstillingen vil være å velge andre forutsetninger enn de som administrasjonen har lagt til grunn. Dette vil i hovedsak være knyttet til følgende forutsetninger:

- Forutsetninger for makroøkonomiske størrelser
- Dekningsgrad for selvkost
- Investeringer
- Valg av prinsipp for ledningsfornyelse
- Bemanning

RISIKO

Ikke vurdert utover de vurderingene som er gjort ved fastsettelse av forutsetningene.

KONSEKVENSER FOR BEMANNING

Ikke vurdert utover forholdene nevnt ovenfor.

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Toril Nersveen	FAG-011	23/25

Status eierstrategi

Det gis en muntlig orientering i møtet.

STYRETS INNSTILLING:

Hamar, 15.06.2023

Kjell Magne Brobakken (Sign.)
Styrets leder

Trykte vedlegg

Utrykte vedlegg

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Knut Holen	FAG-031	22/109

Overdragelse av Hamar vannbehandlingsanlegg (VBA) til Hamar kommune

1. januar 1991 overtok Hias vannleveranser til Hamar, Vang, Stange og Løten. I den forbindelse ble Hamar vannverk overdratt til Hias. Med nytt vannbehandlingsanlegg i Ottestad er nå produksjon av drikkevann i Hamar vannbehandlingsanlegg avsluttet, og administrasjonen foreslår at eiendommen føres tilbake til Hamar kommune. I hht til IKS-loven §25 må en slik transaksjon besluttes av representantskapet etter forslag fra styret.

STYRETS INNSTILLING:

Forslag til vedtak:

Representantskapet beslutter at gamle Hamar vannverk overføres vederlagsfritt til Hamar kommune.

Hamar, 14.06.2023

Kjell Magne Brobakken (Sign.)
Styrets leder

Trykte vedlegg
Avtale om overdragelser av vannforsyningsanlegg 1990

Utrykte vedlegg

STYRETS BEHANDLING

Styret behandlet saken i styremøte 09.06.2023. De anbefaler løsningen, med en presisering at Hamar kommune overtar eiendommen med alle heftelser og forpliktelser og at Hias IKS ikke er ansvarlig for framtidige heftelser på eiendommen.

ADMINISTRASJONENS VURDERINGER

Hias har avsluttet produksjon av drikkevann fra Hamar vannbehandlingsanlegg, og har fjernet relevant utstyr og gjenstander som kan brukes i videre drift. Det er derfor nødvendig å få en avklaring på videre disponering av eiendommen med tilhørende bygninger. I tidligere diskusjoner med eierne har Hias foreslått at Hamar kommune vederlagsfritt overtar eiendommen. Alternativt kan Hias foreslå at eiendommen legges ut i markedet for salg.

Med utgangspunkt i avtale datert 13.12.90 (vedlegg) anser Hias at det er selskapet som i dag har eiendomsretten til de tomter og bygninger denne avtalen omfatter, selv om det ikke ble foretatt tinglysning av disse overføringene. Det er derfor Hamar kommune som fremdeles har grunnbokshjemmel til eiendommen, gnr./bnr. 1/3666 i Hamar kommune.

I avtalen fra 1990 er verdien av overførte anlegg (Hamar vannverk, Furuberget basseng, Hedmarktoppen basseng, Furuberget pumpestasjon og 6000m vannledning m/kummer) fastsatt til 15,4 MNOK. Når det gjelder oppgjørform henvises det til «den fordeling av kapitalkostnadene som kommunene blir enige om». Oppgjøret skjedde gjennom en skjevdeling av kapitalkostnader og ble avviklet i 2002, samme år som Hias ble omgjort til IKS. Fra overtakelse av vannverket i 1990 er alle utbygginger finansiert med lån i markedet, ikke gjennom lån eller annen direkte finansiering fra noen av kommunene. Vannbehandlingslegget er ferdig avskrevet og bokført verdi er kr 0.

I gjeldende kommuneplan er eiendommen regulert for tjenesteyting, men ligger innenfor et område som er regulert til LNF-formål. Adkomst til eiendommen er via turveg. Eiendommen

er derfor lite egnet til tjenesteyting som genererer biltrafikk av betydning. Den har også Dovrebanen tett på. Hias kontaktet i 2020 en eiendomsmekler for å få en takst på eiendommen. Megler mente det var vanskelig å sette en verdi ut fra forholdene beskrevet over, samt at bygningsmassen er et spesialisert industribygg med begrensede bruksmuligheter. Meglerens grove vurdering var at tomtens verdi er sammenlignbar med kostnadene til opprydding. Det ble etter dette ikke brukt mer ressurser på å innhente en generell takst.

Hias mener eiendommen kan ha en verdi for Hamar kommune for utvikling av tilbud som naturlig hører hjemme i et slik miljø, med nær tilknytning til Mjøsa og Furuberget, og foreslår at eiendommen med tilhørende bygninger, rettigheter og plikter og uten ansvar for framtidige heftelser vederlagsfritt overføres til Hamar kommune. Heftelser som Hias har på eiendommen (kummer og rør) tinglyses. Denne løsningen er skissert i likelydende brev til eierkommunene 10.05.2022 og Hias har fått bekreftet at de gir sin tilslutning til en slik disponering. I tråd med IKS- lovens §25 skal vedtak om å avhende fast eiendom treffes av representantskapet etter forslag fra styret.

ALTERNATIVER TIL INNSTILLINGEN

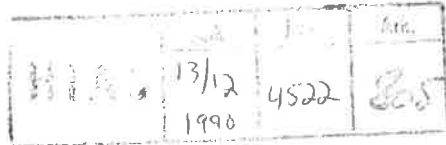
Alternativet til å overføre eiendommen til Hamar kommune, vil være å legge den ut for salg på det åpne markedet. Før et slikt salg må grunnbokshjemmelen overføres til Hias.

RISIKO

I mangel av en beslutning vil Hias sitte med bygningsmasse som vi ikke har behov for og det vil påløpe noen drifts og vedlikeholdsutgifter.

KONSEKVENSER FOR BEMANNING

Nei.

AVTALE

MELLOM

HAMAR KOMMUNE

OG

HEDEMARKEN INTERKOMMUNALE VAR-SELSKAP (HIAS)

OM

OVERDRAGELSE AV VANNFORSYNINGSANLEGG

I forbindelse med at HIAS Vannverket fra 1. januar 1991 skal starte opp vannleveranse til kommunene Hamar, Løten, Stange og Vang, overdrar Hamar kommune følgende vannforsyningsanlegg til HIAS:

Hamar vannverk
Furuberget basseng
Hedmarktoppen basseng
Furuberget pumpestasjon
6000 m. vannledning m/kummer

Anleggene er avmerket på vedlagt kartutsnitt.

Overdragelsen skjer i henhold til vedtak i Hamar kommunestyre 12. november 1986 (sak 78/86), og 30. oktober 1990 (sak 86/90).

HIAS overtar eiendomsrett til tomter og bygninger med inventar og utstyr, samt eiendomsrett til ledninger og kummer, med tilhørende rettigheter til å ha liggende og vedlikeholde ledninger og kummer i de aktuelle traceer.

"Utvalg for vurdering av kommunale anlegg som skal overtas av HIAS-vannverket" har i sin rapport beregnet verdien av anleggene til totalt 15,4 mill. kr. i 1988. Vedrørende oppgjørsform for anleggene henvises til den fordeling av kapitalutgiftene i HIAS-vannverket som kommunene blir enige om.

Hamar, den 13.12.90
HAMAR KOMMUNE

.....
001/100

Ottestad, den 10/12.90

 HIAS

.....

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Jarle Pøsche Ruud	FAG-031	23/76

Kode	Tittel	SaksNummer	Møtedato
REPHIAS	Representantskapet Hias IKS		22.06.2023

Overtakelse av infrastruktur fra Hamar kommune ifm Heggvin Næringspark

Representantskapet orienteres om prosessen vedr. overføring av infrastruktur fra Hamar kommune til Hias IKS knyttet til utbyggingen av VA-anlegg som skal betjene Heggvin Næringsområde.

STYRETS INNSTILLING:

Representantskapet tar saken til orientering

Hamar, 14.06.2023

Kjell Magne Brobakken (Sign.)
Styrets leder

Trykte vedlegg
Løsninger for vann og avløp til Heggvin næringsområde blir regionale fellesløsninger..

Utrykte vedlegg

STYRETS BEHANDLING

Styret fikk i møte 09.06.23 en orientering om arbeidet med Heggvin Næringsområdet, og plan for overføring av VA-anlegg fra Hamar kommune til Hias IKS.

Styret tok saken til orientering, med følgende vedtak:

«Styret ber om at prinsipper for overtakelse av ledningsanlegg knyttet til Heggvin Næringspark fremlegges som orienteringssak for representantskapet i møte 22.06.23»

ADMINISTRASJONENS VURDERINGER

I forbindelse med opparbeidelse av VA-infrastrukturen som skal betjene Heggvin Næringsområde er det i Regional Ledergruppe VA (RLG-VA) en omforent forståelse av at Heggvin faller inn under det som i felles KDP-VA defineres som et interkommunalt fellesanlegg. Dette ut fra prinsippet om at det er et næringsområde av særlig betydning for regional utvikling, som i tillegg betjener mer enn en kommune (Hamar og Løten).

RLG-VA besluttet i møte 9.desember 22 at anleggene skal være interkommunale. Saken ble sendt videre til kommunedirektørnivå for endelig forankring. Herfra ble det muntlig bekreftet at prinsippet fra KDP-VA skal videreføres, og at anleggene skal være et interkommunalt ansvar. Adm.dir oppsummerte prosessen i et felles brev til eierkommunene 06.01.23, se vedlegg. Hias har basert videre arbeid knyttet til Heggvin Næringspark med dette som utgangspunkt.

Prinsippet ved overdragelse av anlegg fra eierkommunene til Hias, er at det tas utgangspunkt i bokført verdi. Foreløpige anslag på verdien av anleggene som skal overføres fra Hamar kommune til Hias er på ca 35 MNOK. De finansielle konsekvensene for Hias må konkretiseres i utarbeidelsen av avtalen med Hamar kommune.

FAKTA

Viser til beskrivelsen under Administrasjonens vurderinger.

PRO OG KONTRA

Ikke vurdert

ALTERNATIVER TIL INNSTILLINGEN

Ikke vurdert

RISIKO

Overføring av infrastruktur fra Hamar kommune til Hias vil ha en vesentlig innvirkning på Hias' økonomi. Forarbeidet med overføringen viser bokførte verdier i størrelsesorden 35 MNOK. Foreløpig ser det ut til at denne transaksjonen på kort sikt kan gjennomføres uten økning av Hias sin låneramme. Det vil imidlertid legge begrensninger på selskapets handlingsrom når det kommer til ledningsfornyelse samt nødvendig buffer til å håndtere uforutsette hendelser, som f.eks. større lekkasjesituasjoner. Videre konsekvenser vil måtte vurderes i arbeidet med kommende års økonomiplaner.

Deler av ledningsstrekket som omfattes av overføringen ligger i et boligfelt. Dette er en type infrastruktur som Hias vanligvis ikke eier/ivaretar. Ledningen er flere steder overbygd, noe som gir ledningseier en stor grad av økonomisk risiko, dersom ledningens rettigheter ikke er tilstrekkelig tinglyst. For å forhindre at det ikke ligger skjulte kostnadsrisikoer i anleggene som overføres, legger Hias til grunn at Hamar kommune avklarer, og eventuelt rydder opp i, forhold mot grunneiere før overtakelse.

KONSEKVENSER FOR BEMANNING
Ingen konsekvenser.

Ringsaker Kommune
Postboks 13
2381 Brumunddal

Deres ref.	Vår ref./Arkivkode MF/ 23/7 /23/27	Saksbehandler Morten Finborud, tlf: 918 84 773 morten.finborud@hias.no	Dato 06.01.2023
-------------------	--	---	---------------------------

Løsninger for vann og avløp til Heggvin næringsområde blir regionale fellesløsninger.

Regional ledergruppe for VA har vurdert at Heggvin næringsområde er et prosjekt av stor regional betydning, som tilfredsstillere kriteriene for hva som skal være regionale fellesanlegg i «Felles kommunedelplan for VA 2014 – 2023».

Kommunedirektørene i Hamar, Ringsaker, Løten, Stange har vurdert innstillingen fra regional ledergruppe for VA, og stiller seg bak innstillingen fra regional ledergruppe for VA.

Konsekvensen av vedtaket er at de anleggene for vann og avløp som inngår i løsningen for forsyning av Heggvin næringsområde blir regionale fellesanlegg i regi av Hias IKS. Hvilke anlegg som i denne sammenheng skal overføres til Hias avklares i samråd med regional ledergruppe for VA når de tekniske løsningene er avklart.

I sitt videre arbeid vil Hias IKS ivareta forutsetningen om at de merkostnadene som følger av de løsningene som velges for Heggvin næringsområde skal dekkes av den næringsaktiviteten som etableres der.

Med hilsen
Hias IKS

Morten Finborud
adm. direktør

Dette brevet er elektronisk godkjent og kommer derfor uten signatur.

Vedlegg:
Internt notat fellesanlegg Heggvin v3

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Toril Nersveen	FAG-012	23/102

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
23/09	Representantskapet Hias IKS	ST	22.06.2023

Åpen post

Styrets innstilling:

Ottestad, 16.05.2023

Kjell Magne Brobakken
Styrets leder

